

**SISTEMUL COMPLEMENTAR DE
PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI ȘI
DE COMBATERE A DISCRIMINĂRII ÎN
ROMANIA**

**COMPLEMENTARY SYSTEM OF
PROTECTION OF THE HUMAN RIGHTS
AND FIGHT AGAINST DISCRIMINATION
IN ROMANIA**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Sistemul complementar de protecție a drepturilor
omului și de combatere a discriminării din România /
coord.: dr. Cristian Jura. - Brașov : Editura Universității
"Transilvania",

2004

ISBN 973-635-377-X

Jura, Cristian (coord.)

342.7(498)

316.647.82(498)

Toate drepturile rezervate editurii Universității Transilvania- Brașov

Nici o parte din acest volum nu poate fi copiată fără permisiunea
scrisă a editurii Universității Transilvania- Brașov

COPYRIGHT © 2004 by Transilvania University Brasov, Romania

All rights reserved.

The distribution of this book outside Romania without the written
permission of Transilvania University is strictly prohibited.

EDITURA UNIVERSITĂȚII TRANSILVANIA - BRAȘOV

B-DUL EROILOR NR. 9 500030, BRAȘOV

TEL/FAX: + 40 268 475 348

Lucrare editată cu sprijinul
GUVERNULUI ROMÂNIEI
DEPARTAMENTUL PENTRU
RELAȚII INTERETNICE

Brochure edited with the support
of the
GOVERNMENT OF ROMANIA
THE DEPARTMENT FOR
INTER-ETHNIC RELATIONS.

SISTEMUL COMPLEMENTAR DE
PROTECȚIE A DREPTURILOR
OMULUI ȘI DE COMBATERE A
DISCRIMINĂRII DIN ROMANIA

THE COMPLEMENTARY SYSTEM
OF PROTECTION OF THE HUMAN
RIGHTS AND FIGHT AGAINST
DISCRIMINATION IN ROMANIA

La procesul laborios al apariției
acestei lucrări, proces ce a
început la data de 25 mai 2004
cu seminarul "SISTEMUL
COMPLEMENTAR DE PROTECȚIE
A DREPTURILOR OMULUI ȘI DE
COMBATERE A DISCRIMINĂRII
DIN ROMÂNIA" și care se va
încheia cu editarea și lansarea în
mediul universitar al acesteia, o
contribuție importantă a avut
Asociația de Promovare a
Drepturilor Omului și de Luptă
împotriva Discriminării din
România prin președintele
acestuia dl. Mihai Coman

The Romanian Association for
Promoting Human Rights and
Combating Discrimination, through
Mr. Mihai Coman, President, had
an important contribution to the
laborious process of editing and
publishing of this brochure. The
process started on May 25, 2004
with the seminar "THE
COMPLEMENTARY SYSTEM FOR
THE PROTECTION OF HUMAN
RIGHTS AND COMBATING
DISCRIMINATION IN ROMANIA"
and will end with the publishing
and launching of this brochure in
the academic circles.

Astăzi, în România, complexul de valori privind libertățile democratice ale cetățeanului și protecția drepturilor omului a devenit nu numai un element al percepției comune și un fapt al conștiinței sociale, ci și o componentă a doctrinelor politice ale partidelor mature și un instrument important al funcționării statului de drept și instituțiilor sale.

România a demonstrat că atenția acordată drepturilor minorităților, modalităților de afirmare și de protejare a identităților etnice și culturale este o cale către stabilitate, conviețuire pașnică și dezvoltare socială, țara noastră constituind mecanismele instituționale și legislative prin care drepturile minorităților etnice sunt asigurate.

Cu toate acestea, nu suntem complet imuni la posibile derapaje către diferite forme de intoleranță. Europa Centrală și de Est a cunoscut după căderea comunismului conflicte violente, care au arătat cât de periculoasă poate fi ignorarea valorilor și nefuncționarea democrației, încălcarea drepturilor și libertăților cetățenești, tratamentul neadecvat aplicat minorităților. Este nevoie de o vigoare permanentă și de eforturi de implicare personală sau inscripțională a celor ca

Today, in Romania, the complex of values concerning the democratic liberties of the citizen and the protection of the human rights has become not only an element of the common perception and a fact of social conscience, but also a component of political doctrines of mature parties and an important instrument for the functioning of the legal statute and of its institutions.

Romania has demonstrated that the attention granted to the minorities' rights, to the affirmation modalities and protection of the ethnic and cultural identities is a way to stability, peaceful cohabitation and social development, our country having the institutional and legislative mechanisms by which the rights of the ethnic minorities are guaranteed.

However, we are not completely immune to the possible skidding to various intolerance forms. The Central Europe and the Eastern Europe witnessed violent conflicts after the collapse of communism, which demonstrated how dangerous ignoring of values and lack of operation, violation of the rights and liberties of citizens, unsuitable treatment applied to minor children can be. Permanent vigilance our personal or inscripțional involvement efforts

dumneavoastră.

În acest context, sistemul complementar de protecție a drepturilor omului și de combatere a discriminării care funcționează în România este o noutate în domeniu.

Astfel, protecția drepturilor omului se realizează prin 5 piloni de bază: structuri guvernamentale (Departamentul pentru Relații Interetnice, precum și alte departamente de profil din diverse ministere), Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Avocatul Poporului, Consiliul Minorităților Naționale, precum și societatea civilă.

În perspectiva viitoarei Europe Unite, conturarea cadrului unei conviețuiri între egali, fără discriminări, identificarea căilor de reducere și eliminare, în timp, a actualelor discrepante economico-sociale se vor impune tot mai mult ca teme prioritare și obiective de acțiuni comune.

Toate acestea nu pot fi însă realizate decât continuând activităților de consolidare a cadrului de protecție oferit societății noastre multiculturalale. Acest material reprezintă un prim pas pentru cumularea informațiilor privind eforturile făcute de societatea românească - guvern, societatea civilă pentru

are needed.

In this context, the complementary system of protection of the human rights and fight against discrimination functioning in Romania is something new in the field.

Thus, the protection of human rights is guaranteed through 5 main pillars: governmental structures (Department for Interethnic Relations, as well as other related departments from various ministries), the National Council for the Fight against Discrimination, the Ombudsman, the Council of National Minorities, as well as the civil society.

In the perspective of the future United Europe, the outline of a cohabitation among one's equals, without discriminations, the identification of the reduction and elimination methods, in time, of the actual economic and social discrepancies shall impose more and more as priority subjects and common action objectives.

All these cannot be accomplished unless the consolidation activities of the protection frame offered to our multicultural society are continued. This material represents the first step in the accumulation of information concerning the efforts made by the Romanian society

promovarea drepturilor omului și combaterea discriminării.

Această lucrare tipărită bilingv va fi prezentată atât opiniei publice românești, cât și partenerilor externi care și-au manifestat un interes deosebit în ultimul timp în legătură cu această tematică.

Mihai COMAN

Președinte al Asociației de Promovare a Drepturilor Omului și de Luptă împotriva Discriminării

government, civil society for the promotion of the human rights and fight against discrimination.

This work, bilingually printed shall be presented both to the Romanian public, and to the external partners that have been showing special interest in this matter.

Mihai COMAN

President of the Association for the Promotion of Human Rights and Fight against Discrimination

GUVERNUL ROMÂNIEI DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚII INTERETNIC

Dr. Cristian JURA
Secretar de stat

Sistemul complementar de protecție a drepturilor omului și a drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale din România

În România, după răsturnarea regimului totalitar în decembrie 1989, s-au efectuat pași importanți în crearea unui sistem de protecție specific pentru persoanele aparținând minorităților naționale, sistem care să garanteze și să asigure acestora respectarea identității și culturii proprii.

Pe lângă consacrarea drepturilor și libertăților specifice de care se bucură persoanele aparținând minorităților naționale, cadrul legislativ în materie cuprinde și acte normative prin care se înființează structuri ce formează cadrul instituțional legat de protecția minorităților naționale. Așadar, în România a fost consolidat un **cadru**

ROMANIAN GOVERNMENT DEPARTMENT FOR INTERETHNIC RELATIONS

Dr. Cristian JURA
State Secretary

Complementary system of human rights protection, in general, and of the national minorities of Romania, in particular

In Romania, after the overthrow of the totalitarian regime in December 1989, important steps were made for the creation of a specific protection system for persons belonging to national minorities, a system to guarantee and assure them that their own identity and culture shall be respected.

Besides the granting of the specific rights and liberties of which the persons belonging to national minorities enjoy, the legislative frame in the field also contains **normative acts** by which structures are created, forming the institutional frame concerning the protection of national minorities. Hence, in Romania was

instituțional bazat pe un **cadru normativ** capabil să promoveze și sa protejeze în mod real drepturile omului și drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale. Cadrul instituțional se bazează pe **5 piloni complementari, pe 5 forme instituționale** care se împletesc, se întrepătrund și care, împreună, reunite alcătuiesc sistemul complementar românesc de protecție a drepturilor omului și a drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale. Acest sistem poate fi considerat complementar deoarece atribuțiile instituțiilor sunt complementare. Suma atribuțiilor acestor instituții alcătuiesc un sistem unitar, complex și flexibil, capabil să răspundă unei societăți multiculturale, multietnice și multilingvistice, model spre care se îndreaptă întreaga societate internațională, având în vedere fenomenul globalizării, și de fapt, adâncirea interdependențelor de orice natură dintre state.

Cei **5 piloni** pe care se bazează sistemul complementar de protecție sunt:

- **Pilonul I guvernamental** care este alcătuit din mai multe componente. Cea mai importantă componentă este Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul

consolidated an **institutional frame** based on a **normative frame** able to really promote and protect human rights and the rights of persons belonging to national minorities. The institutional frame is based on **5 complementary pillars, on 5 institutional forms** that intermingle with each other, and which, together, compose the Romanian complementary system for the protection of human rights and of the rights of persons belonging to national minorities. This system can be considered as complementary because the duties of the institutions are complementary. All the duties of these institutions compose a unitary system, complex and flexible, able to satisfy a multicultural, multiethnic and multi-linguistic society, a pattern towards which the entire international society is tending, taking into account the globalization phenomenon and, actually, the deepening of the interdependencies of any kind between the states.

The **5 pillars** that the complementary protection system is based on are the following:

- **1st Pillar governmental** made up of several components. The most important component is the

Guvernului României, care are rolul de a elabora și supune Guvernului spre aprobare strategii pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale. De asemenea, Departamentul asigură gestionarea bugetelor destinate atingerii scopurilor propuse. Alte componente ale acestui pilon pot fi considerate departamentele specializate pentru minorități din cadrul altor ministere, cum ar fi Ministerul Culturii și Cultelor, Ministerul Educației și Cercetării, care desfășoară activități pe zonele specifice de activitate;

- **Pilonul II reprezentat de Consiliul Minorităților Naționale.** Dintre atribuțiile Consiliului Minorităților Naționale cele mai importante sunt coordonarea și sprijinirea activității organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, propunerea spre aprobare a repartizării fondurilor alocate în bugetul de stat pentru sprijinirea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale și propunerile de îmbunătățire a cadrului

Department for Interethnic Relations within the Romanian Government, whose role is to elaborate and submit for endorsement to the Government strategies related to keeping, developing or expressing the identity of persons belonging to national minorities. Also, the Department assures the management of the budgets meant to attain the purposes proposed. The specialized departments for minorities within other ministries such as the Ministry of Culture and Cults or the Ministry of Education and Research can be considered as other components of this pillar, developing activities by specific activity areas;

- **2nd Pillar represented by the National Minority Council.** Among the duties of the National Minority Council, the most important are the coordination and support of the activity of the organizations of citizens belonging to national minorities, the proposal of endorsement of the distribution of the funds allotted in the State budget for the support of the organizations of citizens

legislativ din domeniul minorităților naționale. Este important de precizat că din Consiliul Minorităților Naționale nu pot face parte decât organizații ale minorităților naționale, în conformitate cu legislația în vigoare din România.

- **Pilonul III reprezentat de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării.**

Consiliul este o instituție specializată în combaterea discriminării, rasismului și intoleranței. Considerăm a fi un pilon distinct de Avocatul Poporului deoarece această instituție se bazează pe două directive europene, iar atribuțiile sunt complementare cu ale Avocatului Poporului fără a se suprapune.

- **Pilonul IV reprezentat de Avocatul Poporului.**

Principala sa atribuție este apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor împotriva abuzului sau ingerințelor autorităților publice. Instituția primește și soluționează plângeri adresate de persoane fizice, cu privire la încălcările drepturilor și libertăților cetățenești săvârșite de organe ale administrației publice. În structura acestei instituții

belonging to national minorities and the propositions of improvement of the legislative frame in the field of national minorities. It is important to specify that only organizations of the national minorities can be part of the National Minority Council, according to the legislation in force in Romania.

- **3rd Pillar represented by the National Council for the Fight against Discrimination.**

The Council is an institution specialized in the fight against discrimination, racism and intolerance. We consider it to be a pillar different from the Ombudsman because this institution is based on two European directives, and the attributions are complementary to those of the Ombudsman, without superposing them.

- **4th Pillar represented by the Ombudsman.**

Its main duty is to defend the rights and liberties of citizens against the abuse or interference of public authorities. The institution receives and solves the complaints against natural persons regarding the violation of the civic rights and liberties

există un Departament pentru probleme privind minoritățile, cultele și mass-media.

- **Pilonul V reprezentat de societatea civilă.** Din acest pilon fac parte organizații neguvernamentale, mediul academic, institute de cercetare, partenerii sociali, experți și activiști în domeniul protecției drepturilor omului și a drepturilor aparținând minori-tăților naționale.

În continuare, vor fi prezentate toate instituțiile care alcătuiesc sistemul complementar de protecție al drepturilor omului și a drepturilor persoanelor aparținând minori-tăților naționale. Această prezentare nu va intra foarte mult în detalii, deoarece fiecare instituție va beneficia de o prezentare separată, mult mai detaliată, din care vor reieși atribuțiile fiecăreia și complementaritatea instituțională.

committed by the public administration bodies. In the structure of this institution there is a Department for problems referring to minorities, cults and mass-media.

- **5th Pillar represented by the civil society.** Here qualify the non-governmental organizations, the academic environment, the research institutes, social partners, experts and activists in the field of the protection of human rights and of the rights of persons belonging to national minorities.

Hereinafter we shall present all the institutions composing the complementary system for the protection of human rights and of the rights of persons belonging to national minorities. This presentation shall not go very deeply into details, because each institution shall benefit from a separate presentation, much more detailed, from which shall result their duties and their institutional complementariness.

1. DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚII INTERETNIC

Pentru a pune în aplicare necesitatea consultării de către Guvern a minorităților naționale, în 1997 Guvernul a creat o structură internă responsabilă în acest sens, și anume **Departamentul pentru Protecția Minorităților Naționale**, condus de un ministru delegat. Principalele atribuții ale acestui organism erau elaborarea politicii guvernamentale în materia minorităților, întocmirea propunerilor de acte normative în domeniul protecției minorităților naționale, organizarea sau sprijinirea unor programe interetnice.

După alegerile din noiembrie 2000, Departamentul pentru Protecția Minorităților Naționale devine **Departamentul pentru Relații Interetnice**, desfășurându-și activitatea în cadrul Ministerului Informațiilor Publice.

În urma reorganizării Guvernului din anul 2003, Departamentul pentru Relații Interetnice devine organism în subordinea Primului Ministru și în coordonarea Ministrului pentru coordonarea Secretariatului General al Guvernului, conform H.G. nr. 749/2003.

1. DEPARTMENT FOR INTERETHNIC RELATIONS

In order to implement the need of the Government to consult the national minorities, in 1997 the Government created an internal structure responsible in this direction, namely the **Department for the Protection of National Minorities**, managed by a deputy minister. The main duties of this organism were the elaboration of the governmental policy in relation with minorities, drawing up of the proposition of normative acts in the field of the national minority protection, of the organization or support of interethnic programs.

After the elections of November 2000, the Department for the Protection of National Minorities becomes the **Department for Interethnic Relations**, developing its activity within the Ministry of Public Information.

Following the reorganization of the Government in year 2003, the Department for Interethnic Relations becomes a body in the suborder of the Prime Minister and coordinated with the Ministry for the coordination of the General Secretariat of the Government, according to the H.G. no.

Departamentul pentru Relații Interetnice are următoarele **atribuții** principale:

a) elaborează și supune Guvernului spre aprobare strategii pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale;

b) elaborează proiecte de legi și alte acte normative din domeniul său de activitate;

c) avizează proiecte de lege și alte acte normative, care au incidență asupra drepturilor și îndatoririlor persoanelor aparținând minorităților naționale;

d) monitorizează aplicarea actelor normative interne și internaționale referitoare la protecția minorităților naționale;

e) supune Guvernului spre adoptare, la propunerea fundamentată a Consiliului Minorităților Naționale, în baza Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice și a legilor bugetare anuale, proiecte de hotărâri pentru acordarea de asistență financiară organizațiilor persoanelor aparținând minorităților naționale, membre ale Consiliului Minorităților Naționale, și pentru aprobarea repartizării sumelor alocate prin bugetul de stat acestor organizații;

f) gestionează concursuri de proiecte ale organizațiilor,

749/2003.

The department for Interethnic Relations has the following main **duties**:

a) elaborates and submits to the Government for endorsement strategies for keeping, developing and expressing of the identity of persons belonging to national minorities;

b) elaborates law projects and other normative acts on its field of activity;

c) endorses law projects and other normative acts that have incidence on the rights and liabilities of persons belonging to national minorities;

d) monitors the application of the internal and international normative acts regarding protection of national minorities;

e) submits the Government for enactment, upon the fundamental proposition of the National Minority Council, based on Law no. 500/2002 regarding public finances and annual budgetary laws, projects of resolutions for the granting of financial assistance to the organizations of persons belonging to national minorities, members of the National Minority Council, and for the approval of the distribution of the amounts allotted from the State budget to these organizations;

asociațiilor, fundațiilor sau ale altor instituții din fondurile alocate de la bugetul de stat în acest scop sau din venituri extrabugetare;

g) colaborează cu Consiliul Minorităților Naționale, în condițiile legii;

h) urmărește aplicarea prevederilor legale privind protecția minorităților naționale de către autoritățile publice locale;

i) solicită și primește date și informații de la autoritățile publice, necesare îndeplinirii atribuțiilor proprii, în condițiile legii;

j) stabilește și menține relații cu organizații guvernamentale și neguvernamentale din țară și din străinătate și cu organisme internaționale cu activitate în domeniul minorităților naționale și al combaterii discriminării pe criterii etnice;

k) promovează și organizează programe privind garantarea, păstrarea, exprimarea, promovarea și dezvoltarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale;

l) menține legături permanente și colaborează cu autoritățile administrației publice locale, prin reprezentanți cu competențe teritoriale, în vederea identificării problemelor specifice și

f) administers competitions with projects of organizations, associations, foundations or other institutions of the funds allotted from the State budget for this purpose or from extra-budgetary revenues;

g) collaborates with the National Minority Council, under the law;

h) follows the application of the legal provisions concerning protection of national minorities by the local public authorities;

i) requests and receives data and information from the public authorities, necessary to accomplish their own duties, under the law;

j) establishes and maintains relationships with governmental and non-governmental organizations from the country or from abroad and with international bodies with activity in the field of national minorities and of fighting against ethnic discrimination;

k) promotes and organizes programs concerning the guaranteeing, keeping, expressing, promotion and development of the ethnic, cultural, linguistic and religious identity of persons belonging to national minorities;

l) maintains permanent relations and collaborates with the authorities of the local public

soluționării acestora;

m) sprijină cercetările științifice în domeniul relațiilor interetnice, prin menținerea de contacte și colaborarea cu organizații, instituții și personalități din domeniu;

n) participă la elaborarea Raportului cu privire la aplicarea de către România a Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale a Consiliului European, precum și la elaborarea capitolelor referitoare la minoritățile naționale din rapoartele României către alte instituții și organisme internaționale.

Trebuie menționată colaborarea foarte bună dintre Departamentul pentru Relații Interetnice și direcțiile generale pentru minorități naționale din cadrul Ministerului Educației și Cercetării și Ministerului Culturii și Cultelor.

Problematika romilor este gestionată de către **Oficiul pentru Problemele Romilor**, ce funcționează în cadrul Departamentului pentru Relații Interetnice, conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 11/2004. Oficiul este coordonat de dl. Ilie Dincă, subsecretar de stat, personalitate din rândul etniei romilor.

administration, through representatives with territorial competences, in view of identifying specific problems and solving them;

m) supports scientific research in the field of interethnic relations, by maintaining contacts and collaborating with organizations, institutions and personalities in the field;

n) participates in the elaboration of the Report concerning the application in Romania of the Frame-Convention for the protection of national minorities of the European Council, as well as in the elaboration of the chapters concerning national minorities in the Romania's reports to other international institutions and bodies.

We must outline the very good collaboration between the Department for Interethnic Relations and the general departments for national minorities within the Ministry of Education and Research and the Ministry of Culture and Cults.

The problematic of the Roma people is administered by the **Bureau for Roma people problems**, operating within the Department for Interethnic Relations, according to the

Protecția minorităților naționale și îmbunătățirea situației romilor se realizează prin implicarea permanentă și activă a instituțiilor publice centrale precum și a autorităților locale, astfel încât aceste obiective să devină parte integrantă a activităților curente ale administrației publice, la toate nivelurile. Un document important l-a constituit adoptarea **Strategiei Guvernului României pentru îmbunătățirea situației romilor**, elaborată de Ministerul Informațiilor Publice cu consultarea ministerelor și a Grupului de Lucru al Asociațiilor Romilor. Adoptarea strategiei și validarea ei prin hotărâre a Guvernului (H.G. nr. 430/25.04.2001) răspunde imperativului de luare a unor măsuri bine coordonate pentru îmbunătățirea situației romilor, care continuă să fie o prioritate pe termen scurt și mediu în activitatea departamentului, precum și unul din criteriile politice de care depinde procesul de aderare a României la Uniunea Europeană. Strategia este pusă în aplicare pe arii sectoriale de responsabilitate: dezvoltare comunitară și administrație, locuințe, asistență socială, sănătate, economie, justiție și ordine publică, protecția copilului,

Government Urgency Ordinance no. 11/2004. The Bureau is coordinated by Mr. Ilie Dincă, State sub-secretary, personality of the Roma people.

The protection of the national minorities and the improvement of the Roma people situation is achieved by the permanent and active implication of central public institutions, as well as of the local authorities, so that these aims may become integral part of the current activities of the public administration, at all levels. An important document consisted in the adoption of the **Strategy of the Romanian Government for the improvement of the Roma people situation**, elaborated by the Ministry of Public Information, after consulting the ministries and the Workgroup of the Roma People Associations. The adoption of the strategy and its validation through a Government resolution (H.G. no. 430/25th of April 2001) answers the need of taking well coordinated measures for the improvement of the Roma people situation, which continues to be a short- or average-term priority in the activity of the department, as well as one of the political criteria on which depends Romania's process of adherence to the European Union. The strategy is applied on liability sectorial areas: community development

educație, cultură, comunicare și participare civică.

Strategia este concepută pe o perioadă de 10 ani (2001-2010) și include un plan de acțiune concretă eșalonat pe primii 4 ani, cu responsabilități stabilite pe instituții. Structura care răspunde de monitorizarea și implementarea strategiei este un Comitet mixt format din reprezentanți ai ministerelor și ai agențiilor guvernamentale, precum și ai asociațiilor romilor. În fiecare minister implicat și în fiecare județ s-au înființat comisii/oficii care aplica strategia în domeniile lor de activitate.

Este de menționat faptul că în cadrul Ministerului Educației și Cercetării, precum și în Ministerul Culturii și Cultelor își desfășoară activitatea direcții generale care se ocupă de problemele specifice ale minorităților naționale.

and administration, homes, social assistance, health, economy, justice and public order, child protection, education, culture, communication and civic participation.

The strategy is conceived for a 10-year period (2001-2010) and includes a plan of concrete action, separated for the first 4 years, with responsibilities established per institutions. The structure responsible for the monitoring and implementation of the strategy is a Mixed Committee made up of the representatives of ministries and of governmental agencies, as well as of the associations of Roma people. In each ministry involved and in each county there are now commissions/bureaus assuring the strategy in their fields of activity.

We have to say that within the Ministry of Education and Research, as well as in the Ministry of Culture and Cults, general departments are developing activities, preoccupied of the specific problems of national minorities.

2. CONSILIUL MINORITĂȚILOR NAȚIONALE (CMN)

În România funcționează mai multe partide și organizații ale minorităților naționale. Cele reprezentate în Parlament sunt : Uniunea Democrată Maghiară din România, Forumul Democrat al Germanilor din România, Partida Romilor Social-Democrată, Uniunea Sârbilor din România, Uniunea Armenilor din România, Uniunea Democrată a Tătarilor Turco Musulmani din România, Uniunea Democrată Turcă din România, Uniunea Ucrainenilor din România, Uniunea Culturală a Rutenilor din România, Uniunea Polonezilor din România, Uniunea Democratică a Slovacilor și Cehilor din România, Uniunea Bulgară din Banat România, Comunitatea Rușilor Lipoveni din România, Federația Comunităților Evreiești din România, Uniunea Croaților din România, Asociația Macedonenilor din România, Liga Albanezilor din România, Uniunea Elenă din România, Comunitatea Italiană din România.

Aceste organizații sunt membre ale Consiliului Minorităților Naționale, **organism consultativ al Guvernului creat prin H.G. nr. 137 din 1993** sub

2. NATIONAL MINORITY COUNCIL (CMN)

In Romania several parties and organizations of the national minorities are operational. Those represented in the Parliament are the following: Democratic Hungarian Union of Romania, Democratic Forum of Germans of Romania, Social-Democratic Party of Roma People, Union of Serbians of Romania, Union of Armenians of Romania, Democratic Union of Tartars, Turks and Moslems of Romania, Democratic Union of Turks of Romania, Union of Ukrainians of Romania, Cultural Union of Ruthenians of Romania, Union of Poles of Romania, Democratic Union of Slovaks and Czechs of Romania, Bulgarian Union of Banat Romania, Community of Lipova Russians of Romania, Federation of Jewish Communities of Romania, Union of Croats of Romania, Association of Macedonians of Romania, League of Albanians of Romania, Hellenic Union of Romania, Italian Community of Romania.

These organizations are members of the National Minority Council, **consultative organism of the Government created through the H.G. no. 137 of 1993**

denumirea inițială de Consiliul pentru Minorități Naționale. Acest for a fost reorganizat prin H.G. nr. 589/ 2001, modificată prin H.G. nr.1175/ 2001 și este format din câte trei reprezentanți ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, reprezentate în Parlamentul României. Consiliul își desfășoară activitatea în plen și pe comisii de specialitate.

De la bugetul statului, Departamentului pentru Relații Interetnice îi sunt repartizate **fonduri** ce au următoarele destinații: sume alocate pentru sprijinirea activităților organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, precum și sume alocate pentru finanțarea acțiunilor interetnice, desfășurate de organizații sau inițiate de departament, pe bază de proiecte și programe. Timp de mai mulți ani, Departamentul pentru Relații Interetnice a sprijinit și acțiuni în cadrul Campaniei europene de combatere a rasismului, antisemitismului, xenofobiei și intoleranței (RAXI). Datorită activității desfășurate de Departamentul pentru Relații Interetnice și de parlamentarii minorităților, fondurile alocate pentru sprijinirea organizațiilor CMN au crescut progresiv. Astfel,

under the initial name of Council for National Minorities. This forum was reorganized through the H.G. no. 589/2001, modified through the H.G. no.1175/2001 and it is made of three representatives of the organizations of the citizens belonging to national minorities, represented in the Romanian Parliament. The Council develops its activity plenarily and by speciality commissions.

The Department for Interethnic Relations is distributed **funds** from the State budget, with the following destinations: amounts allotted for the support of the activities of the organizations of citizens belonging to national minorities, as well as amounts allotted for the financing of the interethnic actions, developed by the organizations or initiated by the department, based on projects and programs. For several years, the Department for Interethnic Relations has also supported actions within the European Campaign against racism, anti-Semitism, xenophobia and intolerance (RAXI). Thanks to the activity developed by the Department for Interethnic Relations and by the parliamentarians of minorities, the funds allotted for the support of the

conform H.G. nr. 141/2004 pentru aprobarea modului de repartizare și de utilizare a sumelor prevăzute de lit. a) e) din anexa nr. 3/12/06 la Legea bugetului de stat pe anul 2004 nr. 507/2003, este alocată DRI suma totală de **255.000.000 mii lei**, din care **240.000.000 mii lei pentru organizațiile minorităților naționale și 15.000.000 mii lei pentru finanțare de proiecte programe interetnice și de combatere a intoleranței.**

Dintre atribuțiile Consiliului Minorităților Naționale amintim : a) coordonează și sprijină activitatea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale;

b) propune spre aprobare repartizarea fondurilor alocate în bugetul de stat pentru sprijinirea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale;

c) face propuneri de îmbunătățire a cadrului legislativ din domeniul minorităților naționale;

d) înaintează propuneri DRI în legătură cu adoptarea unor măsuri cu caracter administrativ și financiar în scopul soluționării mai eficiente, în condițiile legii, a problemelor ce intră în competența sa.

e) propune Guvernului măsuri

CMN organizations have increased progressively. Thus, according to H.G. no. 141/2004 for the approval of the manner of distribution and use of the amounts specified under letters a)-e) of the Annex no. 3/12/06 from the State Budget Law on 2004 no. 507/2003, the total amount of **255,000,000 thousand ROL**, out of which **240,000,000 thousand ROL for the organizations of national minorities, and 15,000,000 thousand ROL for the financing of projects for interethnic programs and of fight against intolerance**, is allotted to the DRI.

Among the **duties of the Council of National Minorities**, we mention:

a) coordinates and supports the activity of organizations of citizens belonging to national minorities;

b) proposes, for endorsement, the distribution of the funds allotted to the State budget for the support of the organizations of citizens belonging to national minorities;

c) makes propositions for the improvement of the legislative context in the field of national minorities;

d) makes suggestions to the DRI regarding the adoption of certain administrative and financial measures for a more

de îmbunătățire a vieții sociale și culturale a cetățenilor aparținând minorităților naționale și reflectarea cât mai fidelă a problematicii minorităților naționale în mass-media;

f) analizează și propune Guvernului măsurile necesare desfășurării în condiții optime a învățământului în limbile minorităților naționale;

g) inițiază și menține legături de cooperare cu societatea civilă și cu organisme internaționale cu activitate în domeniul minorităților naționale.

3. CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

Un moment deosebit de important în evoluția legislației românești în materia minorităților naționale îl constituie adoptarea *Ordonanței Guvernului nr. 137 / 2000* (aprobată ulterior prin *Legea nr. 48 / 2002*) privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare. Cadrul instituțional pentru aplicarea dispozițiilor sale a

efficient solution, under the law, of the problems entering its competence.

e) proposes the Government to take measures for the improvement of the social and cultural life of the citizens belonging to national minorities and to reflect as faithful as possible the problematic of the national minorities in mass-media;

f) analyzes and suggests to the Government the necessary measures to develop education in the languages of the national minorities under optimal conditions;

g) initiates and maintains cooperation relations with the civil society and with international bodies with activity in the field of national minorities.

3. NATIONAL COUNCIL FOR THE FIGHT AGAINST DISCRIMINATION

A very important moment in the evolution of the Romanian legislation referring to national minorities consists of the enactment of the *Government Ordinance no. 137/2000* (subsequently endorsed by law no. 48/2002) regarding the prevention and sanction of all its discrimination forms. The

fost stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. 1194/ 2001 privind crearea, organizarea și funcționarea **Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD)**. Consiliul este o structură executivă a administrației centrale, subordonată Guvernului, ce are ca principal rol implementarea principiului egalității între cetățeni prin propuneri de acte normative în materie, colaborarea cu autoritățile publice, elaborarea de studii, primirea de cereri și reclamații etc. CNCD a început să funcționeze începând cu anul 2002. Adoptarea acestui act normativ a fost apreciată în Raportul asupra progreselor înregistrate de România în pregătirea pentru aderarea la Uniunea Europeană.

Ordonanța aliniază România la standardele internaționale în materie, dar constituie și o garanție a faptului că aplicarea legilor și a politicilor privind protecția minorităților naționale urmează a deveni mai eficientă. Prin intermediul acestui act normativ este definit termenul de discriminare, ca fiind “orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe bază de rasă, naționalitate, gândire, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex sau orientare

institutional frame for the application of its provisions was established through the H.G. no. 1194/2001 regarding the creation, organization and operation of the **National Council for the Fight against Discrimination (CNCD)**. The Council is an executive structure of the central administration, subordinated to the Government, whose main role is to implement the principle of equality between citizens by propositions of normative acts in the field, the collaboration with the public authorities, elaboration of studies, reception of requests and complaints etc. CNCD started to operate starting with year 2002. The enactment of this normative act was appreciated in the Report on the progresses recorded by Romania while preparing to adhere to the European Union.

The ordinance aligns Romania to the international standards in the field, but it also represents a guarantee of the fact that the application of the laws and policies concerning the protection of national minorities is going to become more efficient. This normative act defines the term of discrimination as being “any difference, exclusion, restriction or preference based on race, nationality, thinking, ethnicity,

sexuală, apartenența la o categorie defavorizată sau orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosirii sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice domenii ale vieții publice.”

Ordonanța cuprinde dispoziții referitoare la exercițiul efectiv al unor drepturi fundamentale: egalitatea în activitatea economică, accesul la serviciile publice (justiție, administrație, sănătate), dreptul la demnitate personală precum și sancțiunile specifice ce intervin în cazul încălcării prevederilor acesteia.

4. AVOCATUL POPORULUI

Deși stipulată prin prevederi constituționale încă din 1991, instituția **Avocatului Poporului** a fost înființată abia în martie 1997 prin Legea nr. 35/1997 și și-a intrat efectiv în atribuții în toamna anului 1997. Principala sa atribuție este apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor împotriva abuzului sau ingerințelor autorităților publice. Instituția primește și soluționează

language, religion, social category, convictions, sex or sexual orientation, belonging to a disfavoured category, or any other criterion whose purpose or effect is to restrict or eliminate recognition, use or exercise, under conditions of equality, of the human rights and of the fundamental liberties or of the rights granted by law, in the political, economic, social and cultural field, or in any fields of the public life.”

The ordinance contains provisions referring to the effective exercise of some fundamental rights: equality in the economic activity, access to public services (justice, administration, health), the right to personal dignity, as well as the specific sanctions that entailed in case of the infringement of the ordinance.

4. OMBUDSMAN

Although stipulated through constitutional provisions since 1991, the **Ombudsman** institution was founded only in March 1997 through Law no. 35/1997 and began to work effectively in the autumn of year 1997. Its main duty is to protect the rights and liberties of citizens against abuse or intrusion of local authorities. The institution receives and solves

plângeri adresate de persoane fizice, cu privire la încălcările drepturilor și libertăților cetățenești săvârșite de organe ale administrației publice. În structura acestei instituții există un Departament pentru probleme privind minoritățile, cultele și mass-media. În ciuda multor dificultăți, Avocatul Poporului se impune în societatea românească, fiind receptat de cetățeni ca o instituție a speranței, o instituție căreia i se adresează frecvent și în care au tot mai multă încredere. Știm că eficiența ombudsman-ului stă în maniera de lucru și în personalitatea celui desemnat în această funcție. Nu este mai puțin adevărat însă că, Avocatul Poporului va putea deveni unul din pilonii sistemului de protecție a drepturilor omului, numai dacă se va bucura de încrederea și sprijinul atât al autorităților publice cât și al cetățenilor. Bineînțeles că aceste eforturi se vor transforma în reușite și cu sprijinul ombudsman-ilor din țările de autentică și tradițională democrație, sprijin ce trebuie să se fondeze pe solidaritatea instituțională și umană.

Prin Legea nr. 677/ 2001 s-a stabilit că Avocatul Poporului are calitatea de autoritate de supraveghere în domeniul protecției datelor personale. În

complaints coming from natural persons, referring to infringements of the citizen's rights and liberties committed by bodies of the public administration. In the structure of this institution there is a Department for issues regarding minorities, cults and mass-media. Despite the many difficulties, the Ombudsman is needed in the Romanian society, being perceived by citizens as an institution of hope, an institution to which they resort very often and in whom they entrust more and more. We are aware that the efficiency of the Ombudsman consists in the work method and in the personality of the person appointed on this office. Equally important is the fact that the Ombudsman shall be able to become one of the pillars of the protection system of the human rights only if he enjoys the trust and help of the both the public authorities and the citizens. Of course, these efforts shall transform into success with the simultaneous support of the Ombudsmen in the countries with authentic and traditional democracy, support that must be based on institutional and human solidarity.

The Law no. 677/2001 established that the Ombudsman has the quality of supervision

această calitate, Avocatul Poporului își desfășoară activitatea în condiții de completă independență și imparțialitate și monitorizează și controlează - sub aspectul legalității - prelucrările de date cu caracter personal care cad sub incidența Legii nr. 677/ 2001 sau a altor dispoziții care reglementează protecția persoanelor cu privire la tratamentul datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date.

Unul dintre adjuncții Avocatului Poporului a fost desemnat să coordoneze domeniul protecției datelor personale, iar în cadrul instituției Avocatului Poporului a fost înființat un grup pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date.

5. SOCIETATEA CIVILĂ

Parteneriatul dintre Departamentul pentru Relații Interetnice și societatea civilă din România s-a concretizat atât prin realizarea de programe și proiecte comune, cât și prin participarea la diverse manifestări.

Societatea civilă, activa în domeniul drepturilor omului în general și al minorităților naționale

authority in the field of protection of personal information. In this quality, the Ombudsman develops its activity under conditions of complete independence and impartiality and monitors and controls under the aspect of illegality the processing of personal data that falls under the incidence of Law no. 677/2001 or of other provisions or provisions settling the protection of persons concerning the treatment of personal data and the free circulation of this information.

One of the deputies of the Ombudsman was appointed to coordinate the field of personal data protection, and within the Ombudsman institution a group was formed for the protection of persons concerning the treatment of personal data and the free circulation of this information.

5. CIVIL SOCIETY

The partnership between the Department for Interethnic Relations and the civil society of Romania was substantiated both by creating common programs and projects, and by participating in various manifestations.

The civil society, acting in the field of human rights in general and of the national minorities in

în special, și-a nuanțat preocupările, lărgindu-și considerabil paleta intervențiilor. Astfel, se poate observa o dinamică specială a ONG-urilor care se preocupă de problematica romilor, iar eficiența lor este recunoscută și apreciată. Ca urmare, aceste ONG-uri se constituie în parteneri ai Guvernului în elaborarea strategiilor, programelor și proiectelor care se adresează problematicii romilor.

Parteneriatul DRI cu societatea civilă nu constă doar în acțiuni de negociere sau consultanță ci, de multe ori se colaborează și la nivelul finanțării unor acțiuni. Departamentul pentru Relații Interetnice, ca structură guvernamentală, ce are ca atribuție generală promovarea unor strategii pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale, are la dispoziție în anul 2004 un buget de 15 miliarde lei, care pot fi accesați printr-un sistem de licitație/selecție, de către orice instituție sau ONG național sau internațional, care propune un proiect interetnic.

Colaborarea cu segmentul specializat pe minorități al societății civile românești a fost dintre cele mai fructuoase, între parteneri numărându-se Institutul

particular, has expressed its preoccupations, by considerably enlarging the range of interventions. Thus, one can notice a special dynamics of the ONG which are interested in the problematic of the Roma people, and their efficiency is acknowledged and appreciated. Therefore, these ONG are partners of the Government in the elaboration of strategies, programs and projects that address to the problematic of the Roma people.

The DRI partnership with the civil society does not consist only in negotiation or consultancy actions, but it is very often corroborated at the level of financing certain actions. The Department for Interethnic Relations, as a governmental structure, whose general duty is to promote strategies for the keeping, development and expressing of the identity of persons belonging to national minorities, has at its disposal in year 2004 a budget of 15 billions ROL, which can be accessed through an auction/selection system, by any institution or national or international ONG that proposes an interethnic project.

The collaboration with the segment specialized on minorities of the Romanian civil society was

Român pentru Drepturile Omului, Institutul Intercultural Timișoara, Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală din Cluj, Centrul Euroregional pentru Democratie Timișoara, Organizația Proiecte Rome Etnoculturale și multe altele.

Suntem de părere că România dispune la ora actuală de un cadru legislativ și instituțional adecvat în domeniul minorităților naționale, că dialogul autorității organizației ale minorităților naționale se realizează în bune condițiuni, așa încât în situațiile punctuale unde se produc încălcări ale legii se poate interveni eficient pentru remedierea situației. În România nu există o discriminare instituționalizată pe criterii etnice, excepțiile fiind rezolvate de către instituțiile abilitate de lege. Toate aceste aspecte au fost constatate și de către Comisia Europeană, care în ultimele rapoarte anuale de țară arată că România îndeplinește criteriile de la Copenhaga în ceea ce privește aderarea la Uniunea Europeană.

one of the most profitable, among whose partners were the Romanian Institute for the Human Rights, the Intercultural Institute Timișoara, the Center of Resources for Ethno-cultural Diversity of Cluj, the Euro-regional Center for Democracy Timișoara, Organization of Ethno-cultural Projects for Roma people, and many others.

We believe that Romania owns, at the present time, a suitable legislative and institutional frame in the field of national minorities, that the dialogue between the authorities and the organizations of the national minorities are performed in good terms, so that in punctual situations where infringements of the law appear, one can intervene efficiently to repair the situation. In Romania there is no discrimination institutionalized on ethnic criteria, the exceptions being solved by the institutions habilitated by law. All these aspects have also been observed by the European Commission, which, in the last annual reports from the country, shows that Romania observes the criteria of Copenhagen as for the adherence to the European Union.

BIBLIOGRAFIE :

- Hotărârea Guvernului nr. 749 din 3 iulie 2003 privind organizarea și funcționarea Departamentului pentru Relații Interetnice;
- Hotărârea Guvernului nr. 141/2004 pentru aprobarea modului de repartizare și de utilizare a sumelor prevăzute de lit. a) e) din anexa nr. 3/12/06 la Legea bugetului de stat pe anul 2004 nr. 507/2003;
- Hotărârea Guvernului nr. 747 din 3 iulie 2003 pentru organizarea și funcționarea Secretariatului General al Guvernului;
- Hotărârea Guvernului nr. 430 din 25 aprilie 2001 privind aprobarea Strategiei Guvernului României de îmbunătățire a situației romilor;
- Hotărârea Guvernului nr. 589 din 21 iunie 2001 privind înființarea Consiliului Minorităților Naționale;
- Legea nr. 48 din 16 ianuarie 2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare;
- Hotărârea Guvernului nr. 1.194 din 27 noiembrie 2001 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării;
- Legea nr. 35 din 13 martie 1997 privind organizarea și funcționarea

BIBLIOGRAPHY:

- Government Resolution no. 749 of the 3rd of July 2003 regarding the organization and functioning of the Department for Interethnic Relations;
- Government Resolution no. 141/2004 for the approval of the manner to distribute and use the amounts specified under letters a)e) of the annex no. 3/12/06 to the State Budget Law on year 2004 no. 507/2003;
- Government Resolution no. 747 of the 3rd of July 2003 regarding the organization and functioning of the General Secretariat of the Government;
- Government Resolution no. 430 of the 25th of April 2001 concerning the approval of the Strategy of the Romanian Government to improve the Roma people's situation;
- Government Resolution no. 589 of the 21st of June 2001 regarding the formation of the National Minority Council;
- Law no. 48 of the 16th of January 2002 for the approval of the Government Ordinance no. 137/2000 regarding the prevention and sanction of all forms of discrimination;
- Government Resolution no. 1,194 of the 27th of November 2001 regarding the organization and

instituției Avocatul Poporului;
- Legea nr. 677 din 21 noiembrie
2001 pentru protecția persoanelor
cu privire la prelucrarea datelor cu
caracter personal și libera
circulație a acestor date.

operation of the National Council
for the Fight against
Discrimination;
- Law no. 35 of the 13th of March
1997 regarding the organization
and operation of the Ombudsman
Institution;
- Law no. 677 of the 21st of
November 2001 for the protection
of persons concerning the
processing of personal information
and the free circulation of this
information.

Combaterea discriminării componentă de bază a protecției drepturilor omului în România

Adrian CĂMĂRĂȘAN

Protejarea drepturilor omului și promovarea egalității de șanse sunt puncte de referință în promovarea oricărei politici publice.

Protejarea drepturilor omului este un domeniu care este susceptibil a avea mai multe abordări, atât prin prisma categoriilor protejate de diferite acte normative și instituții cât și prin prisma domeniilor diferite în care drepturile omului se manifestă.

Din punctul de vedere al combaterii discriminării, situația este deosebit de complexă. O faptă de discriminare are ca premisă încălcarea unuia sau mai multor drepturi în diferite domenii ale vieții politice, sociale sau culturale. Partea care comite fapta de discriminare poate fi o persoană fizică, o instituție publică, o societate comercială sau o altă persoană juridică în timp ce ținta unor asemenea manifestări pot fi alte persoane, grupuri de persoane sau comunități. Multe dintre faptele de discriminare sunt greu

Fight against discrimination main component of the protection of human rights in Romania

Adrian CĂMĂRĂȘAN

Protection of the human rights and promotion of the equality of chances are the reference points in the promotion of any public policy.

The protection of the human rights is a field suspected to have several approaches, both through the perspective of the categories protected by various normative acts and institutions, and through the perspective of various fields where the human rights manifest themselves.

From the perspective of the fight against discrimination, the situation is highly complex. The premise of a discrimination act is the infringement of one or several rights in various fields of the political, social or cultural life. The party committing the discrimination act can be a natural person, a public institution, a trading company or some other legal person while the target of such manifestation can be persons, groups of persons or communities. Many of the discrimination acts are hard to prove, but when it is

de probat dar, atunci când acest lucru este posibil, măsurile trebuie să fie ferme. Legislația noastră prevede mecanisme concrete și eficiente pentru reducerea acestui fenomen.

La fel de importantă ca și sancționarea faptelor de discriminare este prevenirea acestora. În acest domeniu o instituție nu poate acționa singură. Existența unui cadru instituțional bine încheiat este o condiție primordială pentru eficiența acțiunilor privind prevenirea discriminării. În acest domeniu, înființarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a venit ca să întregască un cadru deja existent și, în mare măsură funcțional. Nu putem exclude eforturile statului român de a asigura normarea și acoperirea unor domenii sensibile. Înființarea instituției Avocatului Poporului a fost un pas firesc spre democratizarea societății. De asemenea, înființarea unor structuri guvernamentale care să se ocupe exclusiv de promovarea unor politici publice pentru anumite categorii defavorizate a reprezentat o necesitate în România post-revoluționară. Organizarea structurilor în domeniul minorităților naționale, al persoanelor cu handicap, al cultelor al tinerilor s-a făcut pe

possible, precautions must be more firm. Our legislation provides concrete and efficient mechanisms to reduce this phenomenon.

Equally important as the sanction of discrimination acts is their prevention. In this field, an institution cannot act by itself. The existence of a solid institutional frame is the main condition for the efficiency of shares concerning prevention of discrimination. In this field, the formation of the National Council for the Fight against Discrimination came to complete an already existing frame and rather operational. We cannot exclude the efforts of the Romanian State to assure the rate setting and covering of delicate fields. The foundation of the Ombudsman Institution was a natural step towards the democratization of the society. Also, the founding of governmental structure that are preoccupied exclusively by promoting new public policies for certain disfavored categories represented a need in post-revolution Romania. The organization of structures in the field of national minorities, of the handicapped persons, of cults, of the youth was made on the background of unequivocal promotion of a European policy.

fondul promovării fără echivoc al unei politici europene.

Societatea civilă a cunoscut și ea o evoluție spectaculoasă. Sprijinită inițial de personalități cu experiență în domeniul drepturilor omului, mișcarea guvernamentală a fost capabilă să formeze specialiști în domenii punctuale și să contribuie la schimbarea mentalităților. Privind în urmă cu câțiva ani, observăm că subiecte considerate inatacabile la acea vreme astăzi sunt dezbătute, situațiile schimbate. Un exemplu în acest sens ar fi folosirea limbii materne în administrația publică. Cu siguranță, alte domenii se vor schimba.

Sistemul de protecție a drepturilor omului, generalizând, include atât sfera legislativului cât și executivul și societatea civilă. Un aport important îl pot aduce mediile universitare, partenerii sociali sau chiar instituțiile internaționale. În particular, prevenirea faptelor de discriminare în ceea ce privește relațiile interetnice presupune participarea următorilor actori:

- Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării ca instituție care răspunde de aplicarea politicii Guvernului în materia nediscriminării;
- Departamentul pentru Relații

The civil society was also subject to spectacular evolution. Supported at first by experienced personalities in the field of human rights, the non-governmental current was capable of forming specialists in punctual fields and to contribute to the change of mentalities. Looking several years back, we notice that the subjects that, at that moment in time, were considered impossible to discuss are now subject of debate, the situation changed. An example for this would be the use of the maternal language in the public administration. Certainly, other fields shall change.

The human rights protection system includes, in general, both the legislative area, and the executive area and the civil society. An important contribution can be brought by universities, social partners or even by international institutions. Particularly, the prevention of discrimination acts with regard to interethnic relations presupposes participation of the following actors:

- The National Council for the Fight against Discrimination as an institution liable to apply the Government policy on discrimination;
- The Department for Interethnic Relations as institution which

Interetnice ca instituție care instituie și derulează politici publice și programe în domeniul minorităților naționale;

- Instituția Avocatului Poporului
- ca instituție care crează linii directoare referitor la relația administrație-minorități;
- Societatea civilă ca partener de dialog și partener în promovarea și derularea proiectelor.

Prevenirea faptelor de discriminare se poate realiza pe mai multe căi concrete de colaborare. O primă cale este cea a elaborării, promovării și implementării politicilor publice. Un document de poziție într-un anumit domeniu nu poate fi elaborat în totalitate de o singură instituție, mai ales când este vorba de politici sectoriale pe termen mediu și lung. Pentru definitivarea acestora este nevoie de colaborarea tuturor instituțiilor cu activitate în acel domeniu și de sprijinul societății civile.

Promovarea și implementarea sunt două aspecte deosebit de importante pentru reușita unui document de politici. Neexistând colaborare între instituțiile administrației sau, mai grav, neexistând o implicare a societății civile, acele principii au toate șansele de a rămâne doar la stadiul de „concept paper”. În domeniul

instates and develops public policies and programs in the field of the national minorities;

- The Ombudsman Institution - as an institution creating direction lines for the relation between the administration and the minorities;
- The Civil Society as a discussion partner and as partner in the promotion and progress of projects.

The prevention of discrimination acts can be achieved by several concrete collaboration methods. The first method is the elaboration, promotion and implementation of the public policies. A position document in a certain field cannot be entirely elaborated by one institution, particularly when sectorial policies on long and average term are involved. In order to finish them we need to collaborate with all the institutions operating in that field and by the support of the civil society. Promotion and implementation are two of the most important aspects for the success of a policy document. If there is no collaboration between the institutions of the administration, or, even worse, if there is no involvement of the civil society, those principles have all the chances to remain only at the stage

relațiilor interetnice găsim, în ultimii ani, o serie de exemple pozitive. De asemenea, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a elaborat, în colaborare cu administrația publică centrală și cu societatea civilă Planul Național pentru Combaterea Discriminării. De fapt, este un exemplu atipic, ca instituția în sine. Datorită faptului că înființarea instituției și demararea activității acesteia deveniseră stringente, practic nu a existat nici o perioadă reală destinată exclusiv construcției instituționale, acest lucru făcându-se concomitent cu aplicarea de sancțiuni, cristalizarea personalului, elaborarea strategiilor și documentelor de poziții. Din acest punct de vedere, istoria scurtă ce-i drept a instituției este un succes.

Revenind la problematica prevenirii faptelor de discriminare, o a doua cale de colaborare este cea a colaborării în promovarea și implementarea proiectelor și programelor. Și în acest domeniu cooperarea între structurile administrației publice și implicarea societății civile sunt decisive. Proiectele, la fel ca și politicile se adresează direct societății. Ori fără implicarea acesteia rezultatul îl putem intui... Aminteam mai sus despre rolul pe

of „concept paper”. In the field of interethnic relations we found, during the last years, a series of positive examples. Also, the National Council for the Fight against Discrimination elaborated, in collaboration with the central public administration and with the civil society, the National Plan for the Fight against Discrimination. In fact, it is an atypical example, like the institution itself. Due to the fact that the foundation of the institution and the beginning of its activity had become rather stringent, there was practically no real period meant exclusively to the institutional construction, this being made while applying sanctions, crystallizing of the staff, elaboration of the strategies and position documents. From this perspective, the history of the institution short indeed is a success.

Returning to the problematic of preventing discrimination acts, a second collaboration method is the collaboration in the promotion and implementation of the projects and programs. And in this field, cooperation between the structures of the public administration and the involvement of the civil society are decisive. Projects, as well as policies, shall be addressed directly to the company. Or,

care organismele internaționale îl pot juca în ceea ce privește protejarea drepturilor omului și asigurarea egalității de șanse. Poate aici, la acest punct se poate observa cât de importante sunt acestea în ceea ce privește prevenirea faptelor de discriminare. La anumite faze ale proiectului aceste organizații pot interveni atât cu expertiză cât și prin aport de resurse umane, materiale sau financiare. Realitatea a dovedit-o, fără a scădea din meritele proiectelor naționale, că un proiect cu implicare internațională are un impact mai mare iar șansele de reușită cresc proporțional.

Ultima cale de colaborare este cea privind cooperarea în domeniul construcției sau întăririi cadrului instituțional. Fără a încerca o dezvoltare a acestui aspect este suficient a analiza evoluția structurilor guvernamentale în domeniul minorităților naționale pentru a realiza importanța cooperării actorilor implicați în acest domeniu. Fără Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, a Consiliului Minorităților Naționale, am fi vorbit la această oră despre direcțiile din cadrul ministerelor care au atribuții în

without involving it, we can guess the result... We have mentioned above the role that the international organisms can play in what it is for the protection of the human rights and the assurance of the equality of chances. Maybe it's here, to this point, that one could notice how important they are with regard to the prevention of the discrimination acts. In certain stages of the project, these organizations can intervene both with their expertise and their contribution in terms of human, material or financial resources. The reality has proven it, without reducing the merits of the national projects, that a project with international implication has a larger impact, and that the chances of success increase proportionally.

The last collaboration method is that concerning the cooperation in the field of the construction or of the consolidation of the institutional frame. Without trying to develop this aspect, it is enough to analyze the evolution of the governmental structures in the field of national minorities in order to accomplish the importance of cooperation of the actors involved in this field. Without the Organizations of the citizens belonging to national minorities, of the National Minority Council, we

anumite domenii sociale ale minorităților.

Așa cum aminteam, un rol important în acest sistem, îl au mediul universitar și partenerii sociali. Este cunoscut rolul de modelator de mentalități al Universității. De aici, pot fi formați și promovați o serie de specialiști în domeniul drepturilor omului, în general, al combaterii discriminării, în special. De asemenea, având în vedere uriașele resurse umane pe care le au Universitățile, efectuarea de studii și cercetări este un lucru care trebuie luat în considerare. Partenerii sociali sindicate, patronate sunt active mai ales în ceea ce privește politicile, proiectele și programele în domeniul pieții forței de muncă, al relațiilor de muncă. Dar și aici problemele sunt complexe și orice măsură întreprinsă în acest domeniu fără participarea acestor parteneri este sortită eșecului.

Societatea este într-o continuă dezvoltare. Domeniul drepturilor omului la fel. Implicit și metodele de încălcare a acestora devin mai rafinate. Trebuie spus însă, că, atâta timp cât cadrul instituțional se sprijină pe piloni siguri, lupta pentru promovarea egalității de șanse are toate premisele reușitei. Tocmai de aceea feli

would have spoken at this time about the directions within the ministries with duties in certain social fields of the minorities.

As we were saying above, the university environment and social partners have an important role in this system. We are very well aware of the capacity of the University to mould mentalities. From here on, a series of specialists in the field of human rights, in general, of the fight against discrimination, in particular, can be formed and promoted. Also, taking into account the huge human resources of the Universities, study making and research are something to consider. The social partners trade unions, patronages are more active, especially from the perspective of policies, projects and programs in the field of the workforce market, of the work relations. But even here, the issues are more complex, and any precaution taken in this field without the participation of these partners shall fail.

The company is in continuous development. And so is the field of human rights. Implicitly, the methods to infringe them are more refined. But we must say that, for as long as the institutional frame is supported on pillars by itself, the fight for the promotion of equality

organizatorii pentru inițiativa organizării unei astfel de manifestări și le mulțumesc pentru invitația de a participa.

of chances has all the premises to succeed. That is exactly why I now congratulate the organizers for the initiative to organize such a manifestation, and I thank them for the invitation to participate.

GUVERNUL ROMÂNIEI DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚII INTERETNICE

Attila MARKO
Subsecretar de stat

Evoluția sistemului de promovare a relațiilor interetnice de la crearea Consiliului Minorităților Naționale în 1993

Introducere

Prezentul material este mai degrabă o bază de date. Nu am avut intenția de a descrie cursiv o istorie a Consiliului Minorităților Naționale, ci să prezentăm, succint și în date, contribuția CMN și a Departamentului pentru Relații Interetnice (fostul Departament pentru Protecția Minorităților Naționale) la crearea unui nou cadru juridic și instituțional pentru promovarea drepturilor minorităților naționale.

În decursul acestor 10 ani (care între timp au devenit 11) cred că cea mai importantă realizare a fost

ROMANIAN GOVERNMENT INTERETHNIC RELATIONS DEPARTMENT

Attila MARKO
State Sub-Secretary

Evolution of the interethnic relations promotion system since the foundation of the National Minorities Council in 1993

Introduction

This material is rather a database. We have not intended to linearly describe a history of the National Minority Council, but to rapidly present the contribution of the NMC and of the Interethnic Relations Department (the ex-National Minorities Protection Department) on the creation of a new legal and institutional frame for the promotion of the rights of the national minorities.

I think that during these 10 years (that have become 11 in the meantime) the most important accomplishment was the way to a

drumul parcurs către o reală schimbare de mentalitate. Trecând peste înșirările aparent obositoare de date, această realizare nu a putut fi trecută ca o simplă liniuță printre celelalte. Este însă o realitate, o sumă și în același timp un numitor comun al tuturor liniuțelor ce urmează...

1. Legislație

- **1993: Consiliul pentru Minorități Naționale (denumirea inițială) a fost înființat prin HG nr. 137 din 6 aprilie 1993, ca organism consultativ al Guvernului** menit să asigure un cadru adecvat, modern, de participare democratică a reprezentanților minorităților naționale la luarea deciziilor de ordin legislativ, administrativ și financiar care le privesc;
- 1995: semnarea și ratificarea *Convenției cadru pentru protecția minorităților naționale*, instrument juridic al Consiliului European;
- 1995: semnarea *Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare* din sistemul Consiliului European;
- 1995: adoptarea Legii învățământului, nr. 84, republicată cu modificări în 1999;

real change of mentality. Leaving aside the apparently tiring enumeration of dates, this accomplishment could not be recorded as a simple dash among the others. But it is a reality, a sum and at the same time a common denominator of all the dashes to come...

1. Legislation

- **1993: Council for National Minorities (the initial name) was funded through the HG (Government Resolution) no. 137 of the 6th of April 1993, as a consultative organism of the Government** meant to assure an adequate, modern frame of democratic participation of the representatives of the national minorities in taking legislative, administrative and financial decisions concerning them;
- 1995: signing and ratification of the *Convention frame for the protection of national minorities*, legal instrument of the European Council;
- 1995: signing of the *European Charter of regional or minority languages* from the European Council system;
- 1995: enforcement of the Education Law no. 84, republished with amendments

- 1996: semnarea și ratificarea tratatului bilateral cu Ungaria;
- 1997: semnarea și ratificarea tratatului bilateral cu Ucraina;
- 1998: ratificarea *Cartei europene a autonomiei locale*;
- 1999: ratificarea *Convenției cadru pentru cooperarea transfrontalieră*;
- O.U.G nr. 21/1997 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților evreiești din România;
- O.U.G. nr. 13/1998 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților cetățenilor aparținând minorităților naționale din România;
- O.G. nr.111/1998 pentru modificarea O.U.G nr. 21/1997 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților evreiești din România;
- O.G. nr.112/1998 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților (organizații, culte religioase) minorităților naționale din România;
- O.U.G nr. 83/1999 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților cetățenilor aparținând minorităților naționale din

- in 1999;
- 1996: signing and ratification of the bilateral treaty with Hungary;
- 1997: signing and ratification of the bilateral treaty with Ukraine;
- 1998: ratification of the *European Charter of local autonomy*;
- 1999: ratification of the *Frame Convention for cross-border cooperation*;
- O.U.G. (Government Urgency Ordinance) no. 21/1997 regarding the returning of real estates that used to belong to Jewish communities of Romania;
- O.U.G. no. 13/1998 regarding the returning of real estates that used to belong to communities of Romanian national minority citizens;
- O.G. no.111/1998 for the amendment of O.U.G no. 21/1997 regarding the returning of real estates that used to belong to Jewish communities of Romania;
- O.G. no.112/1998 regarding the returning of real estates that used to belong to Romanian national minority communities (organizations, religious cults);
- O.U.G no. 83/1999 regarding the returning of real estates that

- România;
- O.U.G. nr. 101/2000 pentru modificarea și completarea anexei la O.U.G nr. 21/1997 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților evreiești din România, respectiv a anexei la O.U.G nr. 83/1999
 - H.G. nr. 378/1998 privind constituirea Comisiei de Evaluare în vederea înființării Universității de Stat cu Limba de Predare Maghiară;
 - H.G. nr. 459/1998 privind înființarea, organizarea și funcționarea Comitetului Interministerial pentru Minorități Naționale;
 - H.G. nr. 687/1998 privind inițierea procedurii de înființare a universității de stat multiculturale cu limbile de predare maghiară și germană "Petofi-Schiller";
 - H.G nr. 881/1998 pentru declararea zilei de 18 decembrie ca "Ziua minorităților din România";
 - O.G. nr. 105/1999 privind modificarea și completarea Decretului-Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6

- used to belong to the citizens of Romanian national minority communities;
- O.U.G. no. 101/2000 for the amendment and completion of the annex to the O.U.G no. 21/1997 regarding the returning of real estates that used to belong to Jewish communities of Romania, as well as of the annex to the O.U.G no. 83/1999
 - H.G. no. 378/1998 regarding the formation of the Assessment Commission in view of founding the State University in Hungarian language;
 - H.G. no. 459/1998 regarding the forming, organization and operation of the inter-ministerial Committee for National Minorities;
 - H.G. no. 687/1998 regarding the initiation of the procedure to form the "Petöfi-Schiller" State multicultural university in Hungarian and German language;
 - H.G no. 881/1998 for the declaration of the 18th of December as the "Romanian Minority Day";
 - O.G. no. 105/1999 regarding the amendment and completion of the Decree-Law no. 118/1990 regarding the

martie 1945 , precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri (aprobată și modificată prin Legea nr. 189/2000);

- O.U.G. nr. 165/2000 pentru completarea art. 5 din Legea nr. 68/1992 privind alegerea Camerei Deputaților și a Senatului;
- O.G nr. 242/2000 pentru modificarea O.G. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945, din motive etnice;
- Ordonanța Guvernului nr. 119/2000 pentru modificarea Decretului Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri;
- Ordonanța Guvernului nr 121/2000 privind înființarea Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale;
- Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (aprobată prin

granting of rights to persons persecuted by the dictatorship instated as of March 6th, 1945 for political reasons, as well as to those deported abroad or held prisoners (approved and amended by Law no. 189/2000);

- O.U.G. no. 165/2000 for the completion of art. 5 of Law no. 68/1992 regarding the election of the Chamber of Deputies and of the Senate;
- O.G no. 242/2000 for the amendment of the O.G. 105/1999 regarding the granting of rights to persons persecuted by the regimes instated in Romania as of September 6th, 1940 until March 6th, 1945, out of ethnic reasons;
- O.G. no. 119/2000 for the amendment of the Decree-Law no. 118/1990 regarding the granting of rights to persons persecuted by the dictatorship instated as of March 6th, 1945 out of political reasons, as well as of those deported abroad or held prisoners;
- O.G. no. 121/2000 regarding the foundation of the Institute for Study of National Minorities Problems;
- O.G. no. 137/2000 regarding the prevention and sanction of

- Legea 48/2002);
- **H.G. nr. 589/2001 privind înființarea Consiliului Minorităților Naționale;**
 - Legea nr. 215/ 2001 privind administrația publică locală;
 - O.U.G nr. 31/2002 privind interzicerea activității organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii;
 - H.G. nr. 223/2002 pentru modificarea și completarea H.G. nr. 1157/2001 pentru aprobarea Normelor privind arborarea drapelului României, intonarea imnului național și folosirea sigiliilor cu stema României;
 - O.U.G. nr. 36/2002, privind reglementarea dreptului de proprietate al Federației Comunităților Evreiești din România asupra lăcașurilor de cult, cimitirelor și altor bunuri destinate activităților Cultului Mozaic;
 - Legea nr. 501/ 2002 privind restituirea imobilelor ce au aparținut cultelor religioase;
 - Legea nr. 66/2004 privind restituirea imobilelor ce au aparținut comunităților minorităților naționale.

- all forms of discrimination (approved by Law 48/2002);
- **H.G. no. 589/2001 regarding the forming of the National Minorities Council;**
 - Law no. 215/ 2001 regarding the local public administration;
 - O.U.G no. 31/2002 regarding the prohibition of the activity of fascist, racist or xenophobic organizations and symbols, and of promotion of the cult of persons guilty of committing crimes against peace and humankind;
 - H.G. no. 223/2002 for the amendment and completion of the H.G. no. 1157/2001 for the approval of the Norms regarding the display of Romanian national flag, performance of the national anthem and use of Romanian emblem seals;
 - O.U.G. no. 36/2002 regarding the settlement of the property right of the Jewish Communities Federation of Romania on cult centers, cemeteries and other goods destined for the activities of the Jewish Cult;
 - Law no. 501/2002 regarding the returning of the real estates that used to belong to religious cults;
 - Law no. 66/2004 concerning

2. Evoluție instituțională

- după alegerile din 1992, minoritățile naționale au fost reprezentate de cele două grupuri parlamentare ale UDMR din Senat și Camera Deputaților și de 14 deputați reprezentând organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale;
- **1993: înființarea Consiliului pentru Minoritățile Naționale ca organism consultativ al Guvernului în luarea deciziilor referitoare la protecția minorităților naționale;**
- 1993: admiterea României în Consiliul Europei;
- - după alegerile din 1996, Grupul Parlamentar al Minorităților a crescut la 15 membri, iar după alegerile din 2000 la 19 membri;
- 1997: înființarea Departamentului pentru Protecția Minorităților Naționale (DPMN) în cadrul Guvernului României; numirea unui ministru delegat pe lângă primul ministru pentru

the returning of the real estates that used to belong to national minority communities.

2. Institutional evolution

- after the elections of 1992, the national minorities have been represented by the two parliamentary groups of the UDMR in the Senate and Chamber of Deputies and by 14 deputies representing organizations of the citizens belonging to national minorities;
- **1993: the forming of the Council for National Minorities as the counseling organism of the Government in taking the decisions concerning the protection of national minorities;**
- 1993: the admission of Romania into the European Council;
- after the elections of 1996, the Parliamentary Group of the Minorities had gathered 15 members, and after the elections of 2000, it had gathered 19 members;
- 1997: the forming of the Department for the Protection of National Minorities (DPMN) within the Romanian

- minorități naționale;
- crearea birourilor teritoriale ale DPMN: Constanța, Suceava, Cluj Napoca, Drobeta Turnu Severin, Arad (neoperational);
 - **1997: reorganizarea Consiliului pentru Minorități Naționale ca alianță a organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale sub denumirea de Consiliul Minorităților Naționale, organism consultativ al DPMN;**
 - 1998: înființarea Avocatului Poporului, instituție care includea o direcție pentru probleme ale minorităților naționale;
 - 1998: transformarea Direcției pentru Minorități din cadrul Ministerului Educației Naționale în direcție generală, condusă de un secretar de stat;
 - 1999: înființarea Consiliului Interministerial pentru Minorități Naționale, ca organism consultativ al DPMN; structura includea o subcomisie pentru romi;
 - 2000: reorganizarea DPMN ca structură în cadrul Ministerului Informațiilor Publice, cu denumirea de Departament pentru Relații Interetnice;
 - **2001: reorganizarea**

- Government; the appointment of a deputy minister of the Prime-Minister for national minorities;
- institution of territorial offices of the DPMN: Constanța, Suceava, Cluj Napoca, Drobeta Turnu Severin, Arad (non-operational);
 - **1997: reorganization of the Council for National Minorities as an alliance of the organizations of citizens belonging to national minorities under the name of Council of National Minorities, counseling organism of the DPMN;**
 - 1998: institution of the Ombudsman, institution that used to include a department for issues of the national minorities;
 - 1998: transforming of the Minorities Department within the Ministry of National Education in the general direction, managed by a State secretary;
 - 1999: forming of the Inter-Ministerial Council for National Minorities, as a counseling organism of the DPMN; the structure used to include a sub-commission for Roma people;
 - 2000: reorganization of the

Consiliului Minorităților Naționale, după includerea departamentului specializat în structura Ministerului Informațiilor Publice

- 2002: înființarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, organism specializat creat în baza Ordonanței 137/ 2000 privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare;
- 2003: reorganizarea Departamentului pentru Relații Interetnice, ca structură fără personalitate juridică subordonată primului ministru și aflată în coordonarea Secretariatului General al Guvernului.

3. Politici și programe de promovare a relațiilor interetnice

- alocarea în fiecare an, începând din 1994, a unui **buget pentru organizațiile membre ale Consiliului pentru Minorități Naționale** în vederea susținerii

DPMN as a structure within the Ministry of Public Information, with the name of Department of Interethnic Relations;

- - **2001: reorganization of the Council of National Minorities, after having included the department specialized in the structure of the Ministry of Public Information**
- 2002: forming of the National Council for the Fight against Discrimination, specialized organism created based on the Ordinance 137/2000 regarding the prevention and fight against all forms of discrimination;
- 2003: reorganization of the Department for Interethnic Relations, as a structure without legal personality subordinated to the Prime-Minister and coordinated by the General Secretariat of the Government.

3. Policies and programs for the promotion of interethnic relations

- annual allotment, since 1994, of a **budget for the organizations that are members of the Council for National Minorities** in view

parțiale a cheltuielilor acestora pentru administrarea sediilor, presă și activități proprii;

- alocarea, din 1995, a unei linii bugetare distincte pentru programe desfășurate în cadrul *Campaniei europene împotriva rasismului, antisemitismului, xenofobiei și intoleranței*;
- **din 1999, alocarea unei linii bugetare distincte pentru sprijinirea programelor comune/ programelor interetnice** desfășurate de departament independent sau în parteneriat cu alte instituții sau cu societatea civilă;
- 2001: adoptarea Strategiei guvernamentale pentru îmbunătățirea situației romilor, prin HG 430/2001;
- 1999 2003: organizarea unor programe speciale pentru elevii olimpici la limbile materne și pentru cadre didactice care predau în rețeaua pentru minorități (lb. română, lb. germană, lb. romani);
- după adoptarea noii Legi privind administrația publică locală, în 2001, DRI a sprijinit punerea acesteia în aplicare, transmitând Ministerului Administrației Publice o serie de documente/ liste;
- 1999 2003: susținerea unor evenimente culturale

of partially bearing their costs in order to administer the offices, the media and their own activities;

- allotment, since 1995, of a distinct budgetary line for programs developed within the *European Campaign against racism, anti-Semitism, xenophobia and intolerance*;
- **since 1999, allotment of a distinct budgetary line for the support of common programs/interethnic programs** developed by the department independently or in partnership with other institutions or with the civil society;
- 2001: enactment of the Governmental Strategy for the improvement of the situation of Roma people, through the HG 430/2001;
- 1999 2003: organization of special programs for Olympic students in maternal languages and for teachers working in the minority network (Romanian language, German language, Romany language);
- after enacting the new Law regarding the local public administration, in 2001, the DRI has supported its implementation, by transmitting to the Ministry of

interetnice relevante pentru patrimoniul cultural al României;

- 2002 – 2003: editarea și tipărirea unor manuale de liceu în limbi materne;
- începând cu anul 2001, DRI și-a adus contribuția la negocierea capitoului de aderare nr. 13 - “Politici sociale și de ocupare a forței de muncă”, domeniu în care un punct important este lupta împotriva discriminării.

4. Cooperare cu instituții internaționale

- asistență acordată de OSCE, Înaltul Comisar pentru Minorități Naționale, primelor activități ale Consiliului pentru Minorități Naționale;
- asistență acordată Secretariatului Executiv al Consiliului pentru Minorități Naționale de Consiliul European și Uniunea Europeană în cadrul Joint Program și în cadrul activităților bilaterale de

Public Administration a series of documents/lists;

- 1999 – 2003: support of interethnic cultural events relevant for the Romanian cultural patrimony;
- 2002 – 2003: editing and printing of high school manuals in maternal languages;
- starting with year 2001, the DRI has contributed to the negotiation of the chapter about the adherence chapter no. 13 - “Social policies and of employment of the workforce”, the field in which an important issue is the fight against discrimination.

4. Cooperation with international institutions

- assistance granted by the OSCE, the High Commissar for National Minorities, to the first activities of the Council for National Minorities;
- assistance granted to the Executive Secretariat of the Council for National Minorities by the European Council and European Union within the Joint Program and within the bilateral cooperation

- cooperare;
- asistență acordată DPMN de Foundation for Inter Ethnic Relations de pe lângă Înaltul Comisar OSCE pentru Minorități;
 - 1998: promovarea primului *program Phare pentru îmbunătățirea situației romilor din România*, cu două componente: elaborarea unei strategii guvernamentale în sprijinul romilor și utilizarea unui fond de parteneriat pentru proiecte pilot ale organizațiilor romilor, în valoare de 900 000 Euro;
 - 1999: cooperare a DPMN cu Consiliul Europei în cadrul Joint Program;
 - 2001 2003: cooperare cu Consiliul Europei în cadrul activităților bilaterale pe mai multe teme: pregătirea ratificării Cartei limbilor, rezultatele primei monitorizări a modului în care România respectă Convenția cadru, antidiscriminare în zona Pactului de Stabilitate;
 - 2001: participare la campania *Anul European al Limbilor*, desfășurată de Consiliul Europei și Uniunea Europeană;
 - 2001 2002: participare la Campania *Link Diversity*, desfășurată de Consiliul

- activities;
- assistance granted to the DPMN by the Foundation for Inter Ethnic Relations near the High Commissary OSCE for Minorities;
 - 1998: promotion of the first *Phare program for the improvement of the situation of Roma people of Romania*, with two components: elaboration of a new governmental strategy to support the Roma people and to use a partnership fund for pilot-projects of the Roma people organizations, amounting to 900 000 Euro;
 - 1999: cooperation of the DPMN with the European Council within the Joint Program;
 - 2001 2003: cooperation with the European Council within the bilateral activities on several subjects: preparation of the ratification of the Charta of languages, the results of the first monitoring of the module in which Romania observes the Frame Convention, anti-discrimination in the area of the Stability Pact;
 - 2001: participation in the campaign called the *European Year of Languages*, developed by the European Council and the European Union;

- Europei în cadrul Pactului de Stabilitate;
- 2002: colaborare cu filiala din România a Fundației *Hanns Seidel* din Germania pentru pregătirea ratificării Cartei europene a limbilor;
 - 2002: promovarea celui de-al doilea program Phare pentru romi, axat pe dezvoltarea unor puncte din Strategia guvernamentală pentru îmbunătățirea situației romilor;
 - 2002: efectuarea demersurilor pentru participarea României la *Programul comunitar de acțiune pentru combaterea discriminării (2001-2006)*, gestionat de Comisia Europeană;
 - 2002: organizarea la Sinaia, în luna octombrie, cu sprijinul Consiliului European, a unui seminar de diseminare a rezultatelor primului ciclu de monitorizare a modului în care România respectă Convenția cadru pentru protecția minorităților naționale; **în urma analizării recomandărilor formulate de Consiliul European, CMN a adoptat un plan de acțiune până la al doilea ciclu de monitorizare (2004)**; cu același prilej, la solicitarea DRI, Consiliul European a

- 2001-2002: participation in the campaign called *Link Diversity*, developed by the European Council within the Stability Pact;
- 2002: collaboration of the German Foundation *Hanns Seidel* with the subsidiary in Romania in view of preparing the ratification of the European Charter of Languages;
- 2002: promotion of the second Phare program for the Roma people, based on the development of certain elements in the governmental strategy for the improvement of the situation of the Roma people;
- 2002: performance of the steps for the participation of Romania in the *Community Program of action against discrimination (2001-2006)*, managed by the European Commission;
- 2002: organization in Sinaia, in October, with the support of the European Council, of a seminar of dissemination of the results of the first cycle of monitoring of the module in which Romania respects the Framework Convention for the protection of national minorities; **following the analysis of the**

asigurat traducerea Opiniei și a Rezoluției privind România în mai multe limbi ale minorităților naționale, inclusiv în limba romani;

- 2003: desfășurarea primului proiect în România în cadrul Programului comunitar de acțiune pentru combaterea discriminării (mai, București), în colaborare cu Direcția Muncă și Afaceri Sociale a Comisiei Europene;
- 2003: desfășurarea seminarului *Minoritățile și mass media* în două module succesive (iunie - Mangalia și Timișoara), în cooperare cu Consiliul European, Direcția Generală a Drepturilor Omului;
- 2003: deplasarea unui grup de experți români la sediul Consiliului European pentru asistență în vederea definitivării proiectului de lege pentru ratificarea Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare (septembrie Strasbourg);
- 2003: vizita în România a unui grup de experți internaționali, cu sprijinul Consiliului European, pentru a participa la o întâlnire cu reprezentanții minorităților și ai ministerelor pe tema ratificării și ulterioarei implementări a Cartei europene

**r e c o m m e n d a t i o n s
formulated by the European
Council, the NMC adopted
an action plan until the
second monitoring cycle
(2004);** on the same occasion,

upon the request of the DRI, the European Council assured the translation of the Opinion and of the Resolution concerning Romania in several languages of the national minorities, including the Romany language;

- 2003: development of the first project in Romania within the Community Program of action against discrimination (May, Bucharest), in collaboration with the Department for Work and Social Affairs of the European Commission;
- 2003: development of the seminar *Minorities and mass media* in two consecutive modules (June - Mangalia and Timișoara), in collaboration with the European Council, General Direction of the Human Rights;
- 2003: visit of a group of Romanian experts to the European Council for assistance in view of the finalization of the law project for the ratification of the European Charta of regional or

a limbilor regionale sau minoritare;

- **2004: începerea discuțiilor pe tema elaborării unei legi a minorităților naționale** cu sprijinul unor experți europeni (CoE, ECMI); Consiliul Europei a acceptat să acorde asistență de specialitate României în momentul în care va fi schițat un proiect actual de lege a minorităților;
- Oficiul pentru Problemele Romilor din cadrul DRI implementează începând din 2002 programul PHARE 2002/000-586.01.02 *Sprijin pentru strategia națională de îmbunătățire a situației romilor*, în valoare de 6 MEURO; programul are o componentă de 1,2 MEURO, care constă în întărirea capacității instituționale a structurii de implementare a Strategiei, precum și o componentă de investiții, în valoare de 4,8 MEURO;
- În 2003, prin legea bugetului de stat, a fost prevăzută suma de 56,6 miliarde lei cu titlul de contribuție a Guvernului la ajutoarele acordate de Uniunea Europeană, gestionată sub forma unui program guvernamental denumit *Parteneriat pentru sprijinul*

minority languages (September Strasbourg);

- 2003: visit in Romania of a group of international experts, with the support of the European Council, in order to participate in a meeting of the representatives of minorities and ministries on the subject of the ratification and subsequent implementation of the European Charter of regional or minority languages;
- **2004: beginning of discussions on the subject of the elaboration of a law of the national minorities** with the support of European experts (CoE, ECMI); the European Council accepted to grant specialty assistance to the Romanian country the moment when a updated law project of minorities is outlined;
- starting from year 2002, the Bureau for Roma people problems within the DRI implements the PHARE 2002/000-586.01.02 program - *Support for the national strategy for improvement of the Roma people situation*, amounting to 6 MEURO; the program has a 1.2 MEURO component, that consists of the consolidation of the institutional capacity of the

romilor - 2003. Programul s-a adresat autorităților publice care desfasoara si promoveaza actiuni in domeniul imbunatatirii situatiei romilor, pe baza de proiecte;

- În 2004, OPR dispune de suma de 64 miliarde lei de la buget, sumă destinată implementării Strategiei; sumele sunt gestionate sub forma unui program guvernamental, denumit *Anul 2004 - anul colectivităților locale din România* și se adresează autoritatilor publice, care desfășoară și promovează acțiuni în domeniul îmbunătățirii situației romilor, pe bază de proiecte;
- Oficiul pentru Problemele Romilor a inițiat, în parteneriat cu o organizație non-guvernamentală, un program integrat pentru zona Zăbrăuți, sectorul V, Bucuresti. Proiectul va fi finanțat de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei și se află în această perioadă în faza studiului de fezabilitate;
- Oficiul Pentru Problemele Romilor lucrează la realizarea unui parteneriat cu PNUD pentru derularea activității de implementare și monitorizare a Strategiei de îmbunătățire a situației romilor în cursul

structure of implementation of the Strategy, as well as a 4.8 MEURO investment component;

- In 2003, through the State budget law, the amount of ROL 56.6 billions was set as contribution of the Government to the support granted by the European Union, administered under the form of a governmental program called *Partnership for the support of the Roma people - 2003*. The program targets the public authorities developing and promoting actions for the improvement of the situation of the Roma people, based on projects;
- In 2004, the OPR has ROL 64 billions from the budget, amount meant for the implementation of the Strategy; the amounts are administered under the form of a governmental program called *Year 2004 year of the local collectivities locale of Romania* and targets to the public authorities developing and promoting actions for the improvement of the situation of the Roma people, based on projects;
- The Bureau for Roma people problems initiated, in partnership with a non-

anului 2004;

- Departamentul pentru Relații Interetnice participă și la *Decada de incluziune a Romilor 2005-2015*, o nouă inițiativă a Băncii Mondiale, aflată în această perioadă în faza de planificare și elaborare a planurilor de acțiune sectorială, cu accent pe populația de romi aflată în dificultate.

governmental organization, a program integrated for the Zabrauti area, district V, Bucharest. The project shall be financed by the Development Bank of the European Council and it is now in the stage of pre-feasibility analysis;

- The Bureau for Roma people problems is working for the establishment of a partnership with the PNUD for the development of the activity of implementation and monitoring of the Strategy of improvement of the Roma people situation during the course of year 2004;
- The Department for Interethnic Relations also participates in the *Decade of inclusion of the Roma people 2005-2015*, a new initiative of the World Bank, which is now in the stage of planning and elaboration of the sectorial action plans, stressing upon the Roma population in distress.

Încheiere

Înainte ca abundența datelor prezentate să creeze confuzia unei imagini idealistice, trebuie să subliniem faptul că mai sunt multe de rezolvat în acest domeniu. În primul rând este necesară adoptarea unei legi privind minoritățile naționale, care să pună capăt discuțiilor teoretice privind minoritățile naționale ca entitate specifică, respectiv privind statutul organizațiilor minorităților naționale. Suntem convinși însă că realizările acestor ani vor da roade și în viitor, iar procesul către un sistem modern de relații interetnice a devenit ireversibil.

Conclusion

Lest the abundance of the data presented herein create the confusion of an idealistic image, we must underline the fact that there are still many issues to be solved in this area. It is firstly necessary to enact a law to end all theoretic discussion with regard to national minorities as a specific entity, respectively with regard to the statute of the national minority organizations. Nevertheless, we are sure of the fact that the accomplishments made these years shall also bring results in the future, and that the process to a modern system of interethnic relations has become irreversible.

INSTITUȚIA AVOCATUL POPORULUI

Anton Petrișor PARLAGI
Director

1. Avocatul Poporului și drepturile omului. Activități recente

Revizuirea Constituției a avut ca scop perfecționarea democrației constituționale prin recunoașterea și garantarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice.

Potrivit noilor prevederi constituționale:

- numirea Avocatului Poporului se va face în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului;
- Avocatul Poporului va fi sprijinit de adjuncți specializați pe domenii de activitate, ceea ce va conduce la o eficiență sporită a activității instituției, realizându-se totodată o concordanță cu legislația altor state în care funcționează “ombudsman”-i.

- Avocatului Poporului îi este recunoscut dreptul de a sesiza Curtea Constituțională, în cadrul controlului de constituționalitate asupra legilor, înaintea promulgării acestora.

Începând din anul 2003,

OMBUDSMAN INSTITUTION

Anton Petrisor PARLAGI
Manager

1. The ombudsman and human rights. Recent activities

The review of the Constitution aimed at perfecting the constitutional democracy by recognizing and guaranteeing of rights and liberties of natural persons.

According to the new constitutional provisions:

- The appointing of the Ombudsman will be made in the joint meeting of the Chamber of Deputies and the Senate;

- The Ombudsman will have the support of deputies specialized by fields of activity, which shall lead to increased efficiency of the activity of the institution, in the same time creating an accord with the legislation of other states where ombudsmen function.

- The Ombudsman has the right to notify the Constitutional Court, within the constitutional control on laws, before each promulgation.

Starting with 2003, the

instituția Avocatul Poporului beneficiază de un sediu propriu, accesibil persoanelor care solicită sprijinul pentru apărarea drepturilor sau intereselor legitime.

În anul 2003, în scopul facilitării accesului cetățenilor la instituția Avocatul Poporului, au fost înființate două birouri teritoriale, unul în municipiul Alba-Iulia și altul în municipiul Bacău. În viitor, se preconizează deschiderea altor birouri teritoriale, care urmează a fi situate în raza teritorială de competență jurisdicțională a curților de apel.

Activitatea de soluționare a petițiilor

În anul 2003, la instituția Avocatul Poporului au fost înregistrate **5400** petiții referitoare la încălcarea unor drepturi și libertăți cetățenești, adresate de persoane fizice din țară și din străinătate.

Majoritatea petițiilor provin din municipiul București (**1422**). Un număr ridicat de petiții s-a mai primit din județele Prahova (**653**), Bacău (**234**), Brașov (**175**), Dolj (**172**). Printre județele care au înregistrat un număr redus de petiții figurează: Covasna (**7**),

institution of the Ombudsman benefits of its own headquarters, accessible to person that require support to defend legal rights or interests.

In 2003, to the end of facilitating citizens' access in the institution, two territorial offices were open, one in Alba-Iulia and the other in Bacau. In the future, other territorial offices are planned to be open, to be placed within territorial range of jurisdictional competence of appeal courts.

The activity of solving petitions

In 2003, at the Ombudsman institution 5400 petitions were filed, regarding breaking of civil rights and liberties, addressed by natural persons from inside the country or abroad.

Most petitions come from Bucharest (**1422**). A high number of petitions were filed from the counties of Prahova (**653**), Bacau (**234**), Brasov (**175**), Dolj (**172**). Among the counties with a reduced number of petitions are: Covasna (**7**), Ialomita (**8**); Harghita (**13**),

Ialomița (8); Harghita (13), Sălaj (20) Bistrița Năsăud (22), Satu-Mare (37).

Un număr de 25 petiții au fost primite din străinătate.

Activitatea desfășurată în timpul audiențelor

În cursul anului 2003 au fost acordate 3866 audiențe, din care au fost reținute 571 petiții.

Activitatea desfășurată în cadrul dispeceratului

La dispeceratul sediului central și al birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului, cetățenii s-au adresat telefonic, înregistrându-se 2025 apeluri telefonice, din care au fost reținute 14 petiții.

Analiza drepturilor și libertăților cetățenești încălcate a demonstrat că cel mai mare număr de petiții se referă la:

- dreptul de proprietate privată (1361),
- dreptul la un nivel de trai decent (1096),
- dreptul la muncă și la protecția socială a muncii (549),
- dreptul la informație (476),
- dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică (438),

Salaj (20), Bistrita? Nasaud (22), Satu-Mare (37).

25 petitions were filed from abroad.

The activity during audiences

During 2003, 3866 audiences were granted, of which 571 petitions were retained.

Activity at the calling center

At the calling center of the central headquarters and of the territorial offices, the citizens addressed by phone, counting 2025 phone calls, of which 14 petitions were retained.

Analysis of the infringed civil rights and liberties showed that most of the petition regarded:

- the right of private property (1361),
- the right for a decent living (1096),
- the right for labour and social labour protection (549),
- the right for information (476),
- the right of the person prejudiced by a public authority; (438),
- the right to fair trial (330),

- dreptul la un proces echitabil (330),
- dreptul de petiționare (327),
- accesul liber la justiție (312).

Celelalte **petiții** se referă la drepturile de protecție specială a persoanelor cu handicap (93), moștenire (66), ocrotirea sănătății (55), protecția copiilor și tinerilor (53), la viață și integritate fizică și psihică (37), viață intimă, familială și privată (35), egalitatea în drepturi (30), apărare (22), libertatea de exprimare (21), libertatea individuală (17).

Anchete

În anul 2003 a fost realizat un număr total de **23** de **anchete**. În principal, anchetele se refereau la următoarele domenii:

- constatarea modului în care sunt aplicate prevederile Legii nr. 309/2002 privind recunoașterea și acordarea unor drepturi persoanelor care au efectuat stagiul militar în cadrul Direcției Generale a Serviciului Muncii în perioada 1950-1961;
- constatarea modului în care sunt respectate drepturile unor deținuți de a beneficia de asistență medicală și de hrană;
- verificarea unor petiții prin

- the right to file petitions (327),
- free access to justice (312).

The other petitions refer to the right to special protection of handicapped persons (93), inheritance (66), health care (55), youth and child protection (53), life and physical and psychological integrity (37), intimate family and private life (35), equality in rights (30), defense (22), freedom of speech (21), individual freedom (17)

Investigations

In 2003 a total of 23 investigations were made. Mainly, investigations aimed at the following fields:

- determining the way in which provisions of the Law no. 309/2002 regarding recognition and granting of rights to persons that served the military service with the General Department of Labour Service between 1950-1961 are respected;
- determining the way in which are inmates rights for medical care and food respected;
- checking some petitions

care era sesizată încălcarea principiului egalității în drepturi a cetățenilor, fără privilegii și fără discriminări, de către funcționarii din administrația publică;

- verificarea modului în care sunt stabilite și plătite pensiile cuvenite unor persoane fizice;
- verificarea modului în care sunt respectate drepturile prevăzute de Decretul-Lege nr. 118/ 1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri la Direcția de Muncă și Solidaritate Socială Dolj;
- respectarea drepturilor copilului.

Întocmirea unui raport special

Ca urmare a petițiilor examinate și a anchetelor efectuate, Avocatul Poporului a elaborat un raport special privind executarea pedepselor în penitenciare.

Propunerile Avocatului Poporului au condus la elaborarea

that signaled infringement upon the right to equal citizens rights, with no privileges or discrimination, by public administration clerks;

- checking the way in which pensions due to natural persons are established and paid;
- checking the way in which rights stipulated by the Decree-Law no.118/ 1990 regarding granting of rights to persons persecuted for political reasons by the dictatorship instated as of March 6th, 1945 as well as of those deported abroad or held prisoners at the Department of Labour and Social Solidarity, Dolj, are respected;
- observing the child rights.

Preparing a special report

Following the examined petitions and investigations made, the Ombudsman prepared a special report with regard to serving punishments in penitentiaries.

Proposals of the Ombudsman led to preparing a new Normative Act, i.e. Government Urgency Ordinance no. 56/2003 regarding

unui nou act normativ în materie, și anume Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 56/ 2003 privind unele drepturi ale persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, precum și a celor două ordine ale ministrului justiției, și anume: Ordinul nr. 3131/C/2003 privind durata și periodicitatea vizitelor, numărul și greutatea pachetelor cu alimente, precum și bunurile care pot fi primite, păstrate și folosite de către persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate și Ordinul nr. 3352/C/2003 privind obligațiile și interdicțiile persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, precum și măsurile disciplinare aplicate în cazul săvârșirii de abateri disciplinare.

Formularea unor puncte de vedere

În cursul anului 2003 au fost comunicate Curții Constituționale **386** de puncte de vedere cu privire la excepțiile de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor care se referă la drepturile și libertățile cetățenilor.

some rights of persons that are currently serving freedom-privating punishments, as well as the two orders of the Minister of Justice, i.e. Order no. 3131/C/2003 regarding time and recurrence of visits, number and weight of food parcels, as well as goods the may be accepted, kept and used by persons that serve freedom-privating punishments, and the Order no. 3352/C/2003 regarding the obligations and interdictions of persons that serve freedom-privating punishments, as well as disciplinary measures taken in case of disciplinary infractions.

Forming points of view

During 2003, **386** points of view were communicated to the Constitutional Court, regarding the exceptions of non-constitutionality of laws and ordnances that refer to the rights and freedoms of the citizens.

Cooperare internațională

Instituția Avocatul Poporului a fost o prezență activă în ultimii ani, atât în cadrul întâlnirilor la care a participat în calitate de membru al Asociației Ombudsman-ilor și Mediatorilor Francofoni, precum și la seminariile organizate de Uniunea Europeană și Consiliul Europei în domeniul protecției datelor personale.

Este de menționat și colaborarea cu cele două foruri internaționale, Institutul Internațional al Ombudsman-ului și Institutul European al Ombudsman-ului.

Manifestările care au avut loc au contribuit la mai bună cunoaștere a instituției Avocatul Poporului pe plan extern, în rândul instituțiilor de tip ombudsman din Europa, schimburile de experiență cu reprezentanți ai organismelor internaționale având un rol semnificativ în întărirea capacității instituționale a Avocatului Poporului, precum și în stabilirea unor noi legături de colaborare.

International cooperation

The Ombudsman Institution has been an active presence, in the past years, at meetings where it took part as member of the Ombudsmen and French-Speaking Mediators Association, as well as seminars organized by the European Union and the Council of Europe, in the field of personal information protection.

It is worth to mention the collaboration with the two international forums: International Ombudsman's Institute and Ombudsmans European Institute. The manifestations that took place contributed to the better knowledge of the Ombudsman institution on a foreign level, among ombudsman-type institutions in Europe, experience exchanges with representatives of international organizations having a significant role in strengthening the institutional capacity of the Ombudsman Institution, as well as establishing of new collaboration links.

2. Rolul Avocatului Poporului din România în protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date

Legiuitorul român a considerat că cea mai adecvată instituție care poate asigura protecția dreptului la viața intimă, familială și privată (prevăzut de art. 26 din Constituția României) este Avocatul Poporului.

Ca urmare a acestui fapt, a fost adoptată Legea nr. 677/ 2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (publicată în Monitorul Oficial cu numărul 790 din data de 12 decembrie 2001), care are ca scop garantarea și protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, în special a dreptului la viața intimă, familială și privată, cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal.

La rândul său, Legea nr. 676/ 2001 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul telecomunicațiilor (publicată în Monitorul Oficial cu numărul 800 din data de 14 decembrie 2001),

2. The role of the Ombudsman of Romania in the protection of persons with regard to processing data of private nature, and the free circulation of these data

The Romanian legislator considered that the most adequate institution that can assure the protection of the right to a intimate, famailial and private protection (set forth by 26 of the Romanian Constitution) is the Ombudsman.

Following the abbove, the enactment of Law no. 677/2001 for the protection of persons regarding the processing of personal data and the free circulation of these data (published in the Oficial Gazette with number 790 of the 12th of December 2001), whose purpose is to guarantee and protect the fundamental rights and liberties of natural persons, especially of the right to an intimate, familial and private life, regarding the processing of personal data.

On its turn, Law no. 676/2001 regarding the processing of personal data and the protection of private life in the sector of telecommunications (published in the Oficial Gazette No. 800 of the 14th of December 2001), assures the **specific conditions of**

asigură **condițiile specifice de garantare** a dreptului la protecția vieții private în privința prelucrării datelor cu caracter personal în sectorul telecomunicațiilor.

Cele două acte normative menționate sunt **conforme Convenției pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal**, adoptată la Strasbourg la 28 ianuarie 1981, în cadrul Consiliului Europei și ratificată de România prin Legea nr. 682/ 2001 (publicată în Monitorul Oficial cu numărul 830 din data de 21 decembrie 2001).

De asemenea, legile sunt conforme Directivei 95/46/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995, pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, respectiv Directivei 97/66/EC a Parlamentului european și a Consiliului din 15 decembrie 1997, privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul telecomunicațiilor.

Prin aceste legi, s-a urmărit adoptarea în domeniul prelucrării de date cu caracter personal și al protecției persoanelor în contextul acestor

guaranteeing the right to the protection of the private life, regarding the processing of personal data in the telecommunications sector.

The two normative acts mentioned above **comply with the Convention for the protection of persons against the automatic processing of personal data**, adopted in Strasbourg on the 28th of January 1981, within the European Council and ratified by Law no. 682/2001 (published in the Official Gazette No. 830 of the 21st of December 2001).

Also, laws comply with the Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of the 24th of October 1995, for the protection of persons concerning the processing of personal data and the free circulation of these data, respectively with the Directive 97/66/EC of the European Parliament and of the Council of the 15th of December 1997, concerning the processing of personal data and the protection of the private life in the telecommunications sector.

By these laws, they aimed at the enactment, in the field of personal data processing and of the protection of persons within the frame of these activities, of a new

activității, a unui **cadru normativ pe deplin armonizat** cu principiile comunitare.

La nivelul Uniunii Europene, prin Directiva 95/46 a Parlamentului și a Consiliului European, referitoare la protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor personale și libera circulație a acestor date, s-a recunoscut ca o **componentă esențială a protecției persoanelor**, în acest domeniu, înființarea, de către statele membre, a unei **autorități de control**, care să-și exercite funcțiile cu deplină independență.

De asemenea, s-a arătat că această autoritate trebuie să aibă **mijloacele** necesare îndeplinirii atribuțiilor sale, inclusiv puteri de **investigare** și de **intervenție**, mai ales în cazurile bazate pe plângeri ale persoanelor. Autoritatea de supraveghere are și rolul de a asigura transparența prelucrărilor de date.

În același sens, **Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene**, în alin. (3) din art. 8, intitulat chiar “Protecția datelor cu caracter personal”, prevede că respectarea regulilor din acest domeniu, stabilite de Cartă, este supusă controlului unei autorități independente.

Prin art. 21 din Legea nr.

normative frame fully harmonized with the community principles.

At the level of the European Union, through the Directive 95/46 of the Parliament and of the European Council, referring to the protection of persons regarding the processing of personal data and the free circulation of these data, the incorporation by the member states of a **control authority**, that exercises its functions completely independent, was acknowledged as an **essential component of protection of persons**, in this field. It was also shown that this authority must have the necessary **means** to accomplish its obligations, including **investigation** and **intervention** powers, especially in the situations based in complaints of persons. The supervision authority also has the role of assuring transparency of data processing.

In the same sense, the **Charter of the fundamental rights of the European Union**, under paragr. (3) of art. 8, called “Protection of personal data”, established that the compliance with the rules in this field, established by the Charter, is submitted to the control of an independent authority.

Art. 21 of Law no. 677/2001 sets forth that the Ombudsman is a

677/2001, s-a stabilit că Avocatul Poporului este **autoritate de supraveghere** în domeniul protecției persoanelor cu privire la prelucrarea datelor personale, cu toate că în Europa, numai în Finlanda și Slovenia s-a încredințat această misiune Ombudsman-ului.

În calitate de autoritate de supraveghere, Avocatul Poporului, în condiții de completă independență și imparțialitate, monitorizează și controlează sub aspectul legalității - prelucrările de date cu caracter personal care cad sub incidența acestei legi.

Încă de la consacrarea sa prin Constituția României, rolul Avocatului Poporului a fost acela de a apăra drepturile și libertățile cetățenești, fiind independent în activitatea sa, față de orice autoritate publică.

Prin urmare, rolul de autoritate de supraveghere, care monitorizează și controlează sub aspectul legalității - prelucrările de date cu caracter personal, care cad sub incidența Legii nr. 677/2001 și care își desfășoară activitatea în condiții de completă independență și imparțialitate, se înscrie în rolul constituțional al Avocatului Poporului.

În îndeplinirea atribuțiilor de autoritate de supraveghere, Avocatul Poporului înregistrează

supervision authority in the field of the protection of persons against the processing of personal data, although that in Europe this mission was entrusted to the Ombudsman only in Finland and Slovenia.

As a supervision authority, the Ombudsman, under conditions of complete independence and impartiality, monitors and controls under the aspect of legality the personal data processing falling under the incidence of this law.

Even from its consecration through the Romanian Constitution, the role of the Ombudsman was to defend the citizens' rights and liberties, being independent of any public authority in its activity.

Hence, the role of supervision authority, monitoring and controlling under the aspect of legality the personal data processing, falling under the incidence of Law no. 677/2001 and developing its activity under conditions of complete independence and impartiality, is included in the constitutional role of the Ombudsman.

When accomplishing its duties of supervision authority, the Ombudsman records the notifications sent by operators in the register for personal data processing, which is available to

notificările transmise de operatori, în registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal, care este deschis spre consultare publicului. Începând cu 12 decembrie 2001, când a intrat în vigoare Legea nr. 677/2001, și până în prezent, au fost înregistrate 351 asemenea notificări.

În aplicarea Legii nr. 677/2001, Avocatul Poporului a emis cinci ordine, publicate în Monitorul Oficial al României și disponibile pe pagina de Internet a instituției, printre care, de o importanță deosebită, se numără ordinul referitor la cerințele minime de securitate pe care trebuie să le îndeplinească toți operatorii.

Pentru verificarea respectării obligațiilor ce revin operatorilor conform Legii nr. 677/2001 și reglementărilor subsecvente, împuterniciții Avocatului Poporului efectuează controale prealabile și investigații, fie din oficiu, fie în baza unor plângeri.

Persoanele vizate pot depune plângeri atunci când se consideră lezate în drepturile lor, rezultând din prelucrarea datelor cu caracter personal și în special, atunci când drepturile garantate de Legea nr. 677/2001 (dreptul de informare, dreptul de acces, dreptul de intervenție, dreptul de opoziție,

the public for consultation. Starting with the 12th of December 2001, when Law no. 677/2001 was enacted, until now, 351 such notifications have been recorded.

For the application of Law no. 677/2001, the Ombudman issued five orders, published in the Official Gazette of Romania and available on the Internet page of the institution, among which, particularly important, the order regarding the minimal security requirements that every operator must observe.

In order to check the accomplishment of the duties belonging to operators according to Law no. 677/2001 and the observance of the subsequent settlements, the Ombudman's proxies make prior controls and investigations, either *ex officio*, or based on complaints.

Visited persons can make complaints when their rights are considered to be damaged, resulting from personal data processing and particularly, when the rights guaranteed by Law no. 677/2001 (the right to information, the right to access, the rights to intervention, the right to opposition, the right of not being submitted to an automatic individual decision), they are not recognized by the operators.

dreptul de a nu fi supus unei decizii automate individuale) nu le sunt recunoscute de către operatori.

În urma efectuării investigațiilor și controalelor, se poate dispune începerea prelucrării sau dimpotrivă, suspendarea provizorie, încetarea acesteia, ștergerea datelor prelucrate, constatarea de contravenții și aplicarea unor amenzi, sesizarea organelor de urmărire penală sau intentarea de acțiuni în justiție.

De asemenea, Avocatul Poporului poate autoriza sau interzice efectuarea unui transfer de date personale în străinătate, în funcție de nivelul de protecție asigurat de statul de destinație și de garanțiile prezentate de operator pentru protecția drepturilor persoanelor vizate.

Asupra oricărei chestiuni legate de protecția drepturilor și libertăților fundamentale în privința prelucrării datelor cu caracter personal, Avocatul Poporului poate formula recomandări sau avize la cererea persoanelor fizice sau juridice, de drept public ori privat.

Avocatul Poporului poate constata anumite contravenții și aplica amenzi, pentru nerespectarea unor obligații sau încălcarea unor drepturi ale persoanelor vizate, așa cum sunt acestea reglementate de Legea nr.

After the investigations and controls, the procedure can be started or, on the contrary, temporarily suspended, stopped, the processed data erased, a c k n o w l e d g e m e n t o f contraventions and application of fees, notification of the penal prosecuting bodies of the taking to the Court of legal actions.

Also, the Ombudsman can authorize or forbid a personal data transfer abroad, depending on the protection level assured by the destination and by the guaranteed presented by the operator for the protection of the rights of the relevant persons.

The Ombudsman can make recommendations or send notifications upon the request of natural or legal persons, of public or private law, referring to any matter related to the protection of the fundamental rights and liberties against personal data processing.

The Ombudsman can notice certain contraventions and apply fees for the failure to comply with some obligations, infringement of the rights of the relevant persons, as settled by Law no. 676/2001 and by Law no. 365/2002 concerning electronic trade.

Other activities developed by the Ombudsman while accomplishing his duties of

676/2001 și de Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic.

Alte activități întreprinse de Avocatul Poporului în îndeplinirea atribuțiilor sale de autoritate de supraveghere au urmărit informarea largă atât a operatorilor de date cu caracter personal, cât și a tuturor persoanelor interesate de acest domeniu relativ nou, prin organizarea simpozionului cu tema “Protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal, în activitatea autorităților și instituțiilor publice”, publicarea de articole în presă, participarea la diverse conferințe interne și internaționale, precum și prin publicarea pe pagina de Internet a instituției Avocatul Poporului, la secțiunea dedicată datelor personale, a unui *Documentar cu privire la aplicarea Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date*.

În considerarea rolului său de autoritate de supraveghere ce i-a fost conferit prin legea română, Avocatul Poporului participă la elaborarea Documentului de poziție complementar al României, pentru aderarea la Uniunea Europeană, la secțiunea referitoare la Protecția datelor personale, din Capitolul 3-Libera circulație a serviciilor și Capitolul 24-Justiție și afaceri interne.

supervision authority have aimed at the wide information of both personal data operators, and all the persons interested in this relatively new field, by organizing the symposium with the subject “Protection of persons against the processing of personal data, in the activity of public authorities and institutions”, publication of articles in the media, participation in various internal and international conferences, as well as by the publication on the Internet page of the Ombudsman Institution, in the section dedicated to personal information, of a *Documentary on the application of Law no. 677/2001 for the protection of persons against personal data processing and the free circulation of this information*.

When considering its role of supervision authority that was conveyed by the Romanian law, the Ombudsman participates in the elaboration of the Complementary Position Document of Romania, for the adherence to the European Union, in the section referring to the Protection of personal data, from Chapter 3 Free circulation of services and Chapter 24 Justice and internal affairs.

Gabriel ANDREESCU
Președinte, Asociația pentru
Protecția Drepturilor Omului -
Comitetul Helsinki

De ce s-a ocupat Comitetul Helsinki de doctrina minorităților naționale?

Termenul

Termenul “discriminare” se utilizează în cel puțin două sensuri. Unul, cel mai tehnic, apare în “principiul ne-discriminării”, ideea că nu este acceptabil să tratezi persoane și grupuri (discriminate) la un standard inferior comparativ cu tratamentul general. Al doilea sens are în vedere realizarea egalității de șanse. Această interpretare, mai largă, este și cea folosită din ce în ce mai des. O probează asamblul măsurilor antidiscriminatorii dezvoltat în cadrul Uniunii Europene.

Egalitatea de șanse nu se realizează doar veghind asupra unui tratament egal între persoane și grupuri. Ci luând, eventual, măsuri speciale capabile să înfrunte inegalitatea construită de societate de-a lungul timpului. Suprapunerea celor două sensuri

Gabriel ANDREESCU
President of Association for
Protecting Human Rights -
Helsinki Committee

Why did the Helsinki Committee involve in the national minorities doctrine?

The term

The term “discrimination” is used with at least two meanings. One, the most technical, appears in the “non-discrimination principle”, the idea that it is not acceptable to treat (discriminated) persons and groups at a standard inferior compared to the general treatment. The second meaning refers to the granting of the equality of chances. This wider interpretation is also the most and more often used. It is proven by the series of anti-discriminating measures developed within the European Union.

The equality of chances is not granted only by guaranteeing an equal treatment between persons and groups, but by taking for example special precautions able to affront the inequality instituted by the society in time. The superposition of the two meanings

nu are de ce să ne împiedice să definim clar politica necesară pentru o coexistență firească în cadrul societății; în particular, pentru a asigura raporturi juste între majoritate și minorități.

Discriminarea și sistemele de protecție

Cele spuse explică de ce, urmărind problematica specifică, prefer să iau ca reper sistemul de protecție al minorităților naționale în ansamblul său și să mă refer la cele trei componente tradiționale:

- principiul respectării drepturilor și libertăților fundamentale, aplicate și persoanelor care aparțin minorităților naționale;
- principiul ne-discriminării, ca cerință explicită de excludere a oricărei discriminări pe bază de origine națională, etnică, rasială, religioasă ș.a.m.d.;
- sistemul măsurilor speciale - numite și "discriminare pozitivă" - chemate să asigure membrilor societății, fie că aparțin minorităților fie că aparțin majorității, egalitate de șanse efectivă, nu numai formală.

Sistemele constituționale împreună cu legislațiile interne, diferitele tratate, declarații, rezoluții, ale organismelor

cannot prevent us from clearly defining the policy necessary for a natural coexistence within the society; particularly, in order to assure the right relations between the majority and the minorities.

Discrimination and protection systems

The above explain why, by following the specific problems, I prefer to take as reference the national minorities protection system as a whole, and I mean the three traditional components:

- the principle of complying with the fundamental rights and liberties, also applied to those persons belonging to national minorities;
- the principle of non-discrimination, as an explicit requirement of exclusion of any discrimination based on national, ethnic, racial, religious origin, etc.;
- the system of special precautions also called "positive discrimination" meant to assure the members of the society that they belong either to minorities, or to the majority, equality of effective chances, not only formal.

Constitutional systems together with the internal legislations, the various treaties,

interguvernamentale enumeră atât principii de ne-discriminare cât și măsuri speciale pe care statele sunt invitate să le aplice.

Un singur lucru aș adăuga, pentru ca termenii de mai sus, așa cum îi voi folosi în continuare, să nu prezinte nici un fel de ambiguitate. Există oarecare diferențe de viziune, asupra unui sistem legitim al măsurilor speciale. Nu există o definiție formal acceptată a acestora. Totuși, ca referință, se poate invoca Raportul întâlnirii CSCE a experților pe problemele minorităților naționale din 19 iulie 1991. Iată următorul pasaj:

“Statele participante [la procesul CSCE] reconfirmă importanța adoptării, acolo unde este necesar, de măsuri speciale pentru a asigura persoanelor aparținând minorităților naționale deplina egalitate cu ceilalți cetățeni în exercitarea și fructificarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Ele reamintesc necesitatea de a se lua măsuri necesare pentru protejarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a minorităților naționale pe teritoriile lor și de a se crea condiții pentru promovarea acelei identități; orice asemenea măsuri vor fi în conformitate cu principiile

declarations, resolutions of the inter-governmental organisms, e n u m e r a t e b o t h n o n - discrimination principles, and special precautions that the States are invited to apply.

I would like to add one more thing, so that the terms above, as they shall be hereinafter used, may not present any kind of ambiguity. There are some vision differences about a legitimate system of the special precautions. There is no formally accepted definition of them. However, as a reference, the Report of the CSCE meeting of the experts on the problems of the national minorities held on the 19th of July 1991. Here is the following passage:

“The States participating [in the CSCE process] reconfirm the importance of approving, where necessary, special precautions in order to assure the persons belonging to national minorities the full equality with the other citizens in exercising and fructification of the human rights and of the fundamental liberties. They recall the need to take the necessary precaution in order to protect ethnic, cultural, linguistic and religious identity of the national minorities in their territories, and to create suitable

de egalitate și nediscriminare privitoare la ceilalți cetățeni ai respectivului stat participant”¹.

Raportul amintit enumeră mai multe măsuri care au dat rezultate pozitive în unele state, printre care:

- “instituții consultative și cu putere de decizie în care minoritățile să fie reprezentate, în special cu privire la educație, cultură și religie;
- uniuni și instituții alese ale minorităților;
- acorduri bilaterale și multilaterale și alte măsuri cu privire la minoritățile naționale;
- asigurarea unor tipuri și nivele de educație în limba maternă pentru persoanele aparținând minorităților naționale în conformitate cu numărul, așezarea geografică și tradițiile culturale ale minorităților naționale;
- finanțarea predării limbii minorităților pentru publicul general, cât și includerea predării limbilor minorităților în instituții de perfecționare a profesorilor, în special în regiunile populate de persoanele aparținând minorităților naționale;
- în cazul în care o materie nu este predată la toate nivelurile

¹ *Liga Pro Europa, România și minoritățile, Editura Pro Europa, Târgu Mureș, 1997, pag. 84*

conditions for the promotion of that identity; any such measures shall comply with the principles of equality and non-discrimination with regard to the other citizens of that participating state”¹.

The above-mentioned Report enumerates several precautions that gave positive results in certain States, among which:

- Consulting institutions with decisive power in which minorities may be represented, mainly with regard to education, culture, and religion;
- Elected unions and institutions of the minorities;
- Bilateral and multilateral agreements, and other precautions with regard to national minorities;
- Assuring of certain types and levels of education in the maternal language for persons belonging to national minorities, according to the number, geographic location and cultural traditions of the national minorities;
- Financing of the teaching of the minorities language for the general public, as well as including the teaching of the minorities language in institutions for the perfection

¹ *Pro Europa Ligue, Romania and the minorities, Pro Europa Printing House, Târgu Mureș, 1997, pag. 84*

- în limba minorităților în aria locuită de ele, luarea de măsuri necesare pentru a recunoaște diplomele dobândite în aceste limbi la cursurile de studii în străinătate;
- crearea de agenții guvernamentale de cercetare pentru revizuirea legislației și răspândirea informației cu privire la drepturile egale și nediscriminatorii;
 - acordarea asistenței tehnice și financiare persoanelor aparținând minorităților naționale care doresc să-și exercite dreptul de a fonda și a menține propriile instituții, organizații și asociații de educație, cultură și religie;
 - asistență guvernamentală pentru rezolvarea dificultăților locale privind practici discriminatorii (de ex.: biroul de relații cu cetățenii);
 - încurajarea eforturilor legate de relațiile la nivel de bază din comunitățile minoritare, comunitățile minoritare și majoritare, și între comunitățile transfrontaliere, cu scopul de a ajuta prevenirea tensiunilor locale și rezolvarea pe cale pașnică a conflictelor care ar apărea; și
 - încurajarea formării unor comisii mixte permanente, inter-state sau regionale, pentru

- of teachers, especially in the areas populated by persons belonging to national minorities;
- If an education subject is not taught at all levels in the language of the minorities living in that area, taking of the necessary precautions in order to acknowledge the diplomas acquired in these languages following courses abroad;
 - Creation of governmental research agencies for the revision of the legislation and the spreading of the information on the equal and non-discriminatory rights;
 - Granting of the technical and financial assistance to persons belonging to national minorities wishing to exercise the right to fund and maintain their own institutions, organizations and education, culture and religion associations;
 - Governmental assistance for the solution of the local difficulties concerning discriminatory practices (e.g. the bureau of relations with citizens);
 - Encouragement of the efforts connected to the basic relations within the minority communities, the

facilitarea dialogului între regiunile transfronțiere în cauză.”

Alte propuneri ale Raportului de experți privesc auto-administrarea de către minoritățile naționale a problemelor privitoare la identitatea lor, formele de guvernare locale sau descentralizare, administrația autonomă.

Pare cumva lung șirul de măsuri luate în considerare de experții OSCE? Nu chiar. Este de observat că lista de mai sus nu face referire la măsuri de maximă importanță, recunoscute în multe dintre legislațiile naționale ori în documente internaționale, precum finanțarea publică a presei minorităților naționale ori în limba minorităților naționale și asigurarea folosirii limbii materne în sistemul de justiție. În România se aplică întregul ansamblu al măsurilor speciale enumerate în Raportul întâlnirii CSCE a experților pe problemele minorităților naționale, invocat mai sus, și unele în plus față de acestea.

Și pentru că am atins acest punct, aș adăuga că *paradoxul cazului românesc a fost, cel puțin până la intrarea în vigoare a Ordonanței nr. 137/2000, faptul că sistemul măsurilor special, incluzând unele măsuri afirmative*

communities, the minority and majority communities, and between the transborder communities, with the purpose of helping to prevent local tensions and peacefully solve any possibly emerging conflicts; and

- Encouraging of the formation of certain mixed permanent, interstate or regional commissions, in view of facilitating the dialogue between transborder regions involved.”

Other propositions of the Report of experts refer to the self-administration by the national minorities of the problems regarding their identity, their local governing or decentralization forms, autonomous administration.

Does the series of precautions taken into account by the OSCE experts seem long? Not really. We must draw attention that the list above does not refer to maximum importance precautions, recognized in many of the national legislations or in international documents, as well as in public financing of the media of national minorities or in the language of national minorities and the assurance of using the maternal language within the justice system.

în favoarea minorităților naționale s-a dezvoltat mai mult decât sistemul măsurilor anti-discriminatorii.

Acest comentariu sugerează poate apetitul pentru teorie în activitatea Comitetului Helsinki, în ce privește domeniul minorităților naționale. Sau cel puțin, ceea ce s-a întâmplat în ultimii 10 ani.

Comitetul Helsinki: de la activismul de atitudine la activismul de concept

Comitetul Helsinki Român a apărut după ce o delegație a Helsinki Watch a vizitat România imediat după revoluție. A luat legătura cu mine², am discutat împreună despre crearea unei

² Celestine Bohlen, "Ex-Dissidents Will Monitor Bucharest on Rights", *The New York*

In Romania, the entire series of the special measures enumerated in the Report of the CSCE meeting of experts on national minority problems, invoked above, is applied, and even other besides these.

And, as we got to this point, I would like to add that the *paradox of the Romanian case was, at least until the enactment of the Ordinance no. 137/2000*, the fact that the *system of special precautions, including certain affirmative precautions in favour of the national minorities, has developed more than the system of anti-discriminatory precautions.*

This comment probably suggests the appetite for theory in the activity of the Helsinki Committee, as for the area of national minorities. Or, at least, what has happened during the last 10 years.

Helsinki Committee: from the attitude activism to the concept activism

The Romanian Helsinki Committee appeared after a Helsinki Watch delegation visited Romania immediately after the revolution. He got in touch with me², we discussed about the

² I was on their "case" list.

astfel de organizații, am contactat după aceea persoane pe care le consideram devotate drepturilor omului..., în sfârșit, am anunțat relativ repede apariția Comitetului Helsinki Român (în ... *The New York Times*, 6 ianuarie 1990).

Comitetul a căpătat recunoașterea juridică de abia în aprilie 1990, sub numele Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România-Comitetul Helsinki (APADOR-CH). Având în vedere epoca pe care o trăiam atunci, pe care am putea-o numi "epoca mineriadelor", Comitetul a trebuit să se implice într-o mulțime de cazuri concrete, flagrante, de încălcare a drepturilor omului. Pentru dezvoltarea asociației, consider și astăzi foarte importantă aderarea la APADOR-CH a avocatei Renate Weber. Ea a orientat Comitetul spre dezvoltarea de programe, ceea ce a asigurat acestuia resurse de nesperat până atunci.

În ce privește chestiunea minorităților, APADOR-CH a luat atitudine față de acțiunile colective împotriva unor comunități de romi (încă din anul 1990³ vezi cazul Kogălniceanu), față de limbajul urii la adresa maghiarilor sau față de limbajul antisemit. Însă, deși activ, Comitetul, ca și cvasitotalitatea organizațiilor

creation of such an organization, we have contacted afterwards persons I considered to be devoted to the human rights..., eventually, I announced immediately the appearance of the Romanian Helsinki Committee (in ... *The New York Times*, 6th of January 1990).³

The Committee obtained legal acknowledgement only in April 1990, under the name of Association for the Defense of Human Rights in Romania - Helsinki Committee (APADOR-CH). Taking into account that the age we lived in by that time, and the fact that we could call it the "miner's revolt age", the Committee had to involve in lots of concrete, flagrant cases of violation of the human rights. In order to develop the association, I consider even today that the adherence to the APADOR-CH of the lawyer Renate Weber is very important. She has oriented the Committee towards the development of programs, which brought him exceptional resources.

As for the question of the minorities, APADOR-CH adopted an attitude towards collective actions against certain Roma people communities (starting even from year 1990 see the Kogălniceanu case), towards the

³ *Time INTERNATIONAL, Saturday, January 6, 1999*

³ *Celestine Bohlen, "Ex-Dissidents Will Monitor Bucharest on Rights", The New York Time INTERNATIONAL, Saturday, January 6, 1999*

societății civile românești, avea prea puțină înțelegere față de complexitatea problematicii în care se implica.

Că în cazul minorităților naționale cazul nevoie de o cunoaștere în profunzime a fenomenului, pentru a face o judecată cu discernământ aveam să aflăm în anul 1994. Atunci a avut loc, la Tușnad Băi, o întâlnire organizată de prezidiul UDMR și Liga Pro Europa, unde au participat Bakk Miklós, Sándor Balázs, Anna-Maria Biró, Barna Bodó, Péter Eckstein-Kovács, Ernő Fábíán, István Horváth, Gábor Kolumbán, György Nagy, Smaranda Enache și din partea Comitetului, Renate Weber, Valentin Stan și cu mine⁴. Au fost analizate cu acel prilej două documente de referință ale UDMR: Memorandumul adresat Consiliului Europei și Proiectul de lege privind minoritățile naționale și comunitățile autonome.

Ajunși la București, am hotărât să elaborăm un studiu în chestiunea proiectului de lege propus de UDMR. Nu aveam în nici un fel viziunea a ceea ce va ieși de aici. Eforturile de a împăca perspectivele distincte, de a acomoda preocuparea față de soarta minorităților cu criteriul stabilității statului, în sfârșit, de a

hatred language addressed to Hungarians, or towards the anti-Semitic language. However, although active, the Committee, just like the quasi-totality of the organizations of the Romanian civil societies, had too little indulgence for the complex problematic in which it was involving.

In year 1994, we found out that, in the case of national minorities, a thorough notion of the phenomenon was needed in order to be able to judge discerningly. It was then that a meeting organized by the UDMR and Liga Pro Europa presidium took place in Tușnad Băi, where Bakk Miklós, Sándor Balázs, Anna-Maria Biró, Barna Bodó, Péter Eckstein-Kovács, Ernő Fábíán, István Horváth, Gábor Kolumbán, György Nagy, Smaranda Enache, and, from the Committee, Renate Weber, Valentin Stan and I, have participated. Two reference documents of the UDMR were analyzed on that occasion: The Memorandum addressed to the European Council and the Law-Project retarding national minorities and autonomous communities.

Once we arrived in Bucharest, we decided to elaborate a study in the matter of the law-project

⁴ *Întâlnirea s-a desfășurat între 13 și 15 mai 1994.*

trece, pentru prima oară atât de sistematic prin literatura de specialitate au constituit o experiență unică. Cercetarea ne-a luat trei luni de zile.

Așa a fost publicat sub egida APADOR-CH studiul “Concepția UDMR privitoare la drepturile minorităților naționale”. După încă trei luni am publicat sub semnătura lui Renate Weber, a lui Valentin Stan și a mea un proiect de lege privind drepturile minorităților naționale. A rămas singurul proiect alternativ al unor autori români.

Dar să rămânem la studiul privitor la concepția UDMR. El a apărut într-o perioadă când APADOR-CH stabilise o relație semnificativă cu Consiliul pentru Minoritățile Naționale (CMN). Creat în 1993, CNM se afla sub autoritatea directă a Secretarului general al Guvernului. Liderul instituției, Ivan Trușer, era un apropiat al secretarului general al Guvernului, Viorel Hrebenciuc.

Relația despre care amintesc avea ca explicație și prezența în România, din ce în ce mai frecventă, a Înalțului Comisar pentru Protecția Minorităților Naționale, Max van der Stoep. Drumurile Înalțului Comisar erau motivate de criza relațiilor dintre Guvern și reprezentanții maghiarimii. În acest context, în care fiecare căuta surse de

suggested by the UDMR. We had no idea of what was to result of this. The efforts of conciliating the distinct perspectives, of accommodating the interest in the situation of the minorities with the criterium of the stability of the State, and, lastly, of passing for the first time as systematically through the specialty literature, represented a unique experience. The research took us three months.

This is how the study “UDMR's conception on the rights of the national minorities” was published under the aegis of APADOR-CH. After another three months, I published, under the signature of Renate Weber, of Valentin Stan and mine, a law-project regarding the rights of the national minorities. This remained the only alternative project of some Romanian authors.

But let's discuss about the study of the UDMR conception. It appeared in a period when APADOR-CH had established an important relationship with the Council for National Minorities (CMN). Created in 1993, the CMN was under the direct authority of the General Secretary of the Government. The leader of the institution, Mr. Ivan Trușer, was a very close friend of the general secretary of the Government, Mr.

legitimare a propriilor poziții, în general contrastante cu a celorlalți, se simțea nevoia unor punți de legătură. UDMR miza pe atitudinea Comitetului Helsinki, Guvernul dorea să demonstreze că e deschis dialogului, Înaltul Comisar trebuia să prevină degradarea relațiilor interetnice, așa că APADOR-CH a fost văzut, în acel moment, ca actor util. Am participat, drept urmare, la multe din întrunirile interne și internaționale organizate de CMN. Accesul la practica structurilor guvernamentale mi-a fost (ne-a fost) fără doar și poate util pentru definirea strategiilor capabile să influențeze situația minorităților naționale.

Viorel Hrebenciuc.

The relationship I am talking about had as an additional explanation the more and more frequent presence in Romania of the High Commissary for the Protection of National Minorities, Mr. Max van der Stoel. The visits of the High Commissary were motivated by the crisis of the relations between the Government and the representatives of Hungarians. In this context, in which everyone looked for the legitimation of their own sources, generally contrasting with that of the others, a brigade was needed. The UDMR was betting on the attitude of the Helsinki Committee, the Government wanted to demonstrate it was open for dialogue, the High Commissar had to prevent the degradation of interethnic relations, so that APADOR-CH was seen, at that time, as a useful actor. Therefore, I participated in many of the internal and international meetings organized by the CMN. The access to the practice of governmental structures was indisputably useful to me (to us) for the definition of the strategies capable to influence the situation of national minorities.

⁵ În română și engleză

Studiul

"Concepția UDMR privind drepturile minorităților naționale"⁵, studiul despre care am amintit a fost trimis ambasadelor, unor asociații și instituții care-l ceruseră și desigur, UDMR-ului. Analiza proiectului de lege lansat de către Uniune fusese făcută ghidându-ne după trei criterii: (a) a drepturilor invocate de UDMR care se încadrau în standardele internaționale; (b) a cererilor care, considerând standardele internaționale ca minime, solicitau drepturi comparative cu situația minorităților din alte țări, dar fără un corespondent în voința politică românească; (c) a drepturilor fondate pe ideea comunităților autonome: dreptul la auto-determinare internă a comunității autonome, autonomia personală, locală și regională a minorităților, considerarea minorităților ca subiect politic și de drept public.

Studiul susținea prima categorie de drepturi, cerea tratarea caz cu caz a celei de-a doua și critica conceptele celei de-a treia categorii, de fapt "esența" legii maghiare.

În ciuda tuturor nuanțarilor, care făcea ca nimeni "să fie pe deplin mulțumit", studiul a făcut o surprinzătoare carieră. Consiliul pentru Minoritățile Naționale a

Study

"The UDMR conception on the rights of national minorities", the study we talked about, was submitted to embassies, to some associations and institutions that had requested it and, of course, to the UDMR. The analysis of the law-project launched by the Union had been made by taking into account three criteria: (a) of the rights invoked by the UDMR, which observed international standards; (b) of the requests that, considering the international standards as minimal, were requesting rights comparable to the situation of the minorities of other countries, but without a correspondent in the Romanian political life; (c) of the rights funded by the idea of autonomous communities: the right to internal self-determination of the autonomous community, personal, local and regional autonomy of the minorities, considering of minorities as a political subject and public right.

The study supported the first category of rights, requested individual interpretation of the second category and criticised the concepts of the third category, in fact the "essence" of the Hungarian law.

răspândit “Concepția UDMR” în sute de exemplare. În luna mai 1995, fundația Pro Minoritate, a FIDESZ-ului, fundația Friederich Naumann și Liga Pro-Europa au organizat un întreg seminar la Gyula (Ungaria) dedicat studiului publicat sub egida APADOR-CH. “Concepția UDMR privind drepturile minorităților naționale” fusese tradus și în limba maghiară, iar vice-președintele FIDESZ, Zsolt Németh, îl prezenta ca “cel mai important text apărut în România în problema minorităților după 1940....!”.

Studiul primit cu atâta interes era totuși departe de a fi perfect. O critică i-am adus chiar Renate Weber cu mine, după ce în luna mai 1995, Congresul al IV-lea al UDMR redefinise opțiunile ideologice și conceptuale, dar și strategiile practice ale UDMR pentru următorii ani. Noul studiu, "Evoluția concepției UDMR privind drepturile minorității maghiare" a făcut corecturile de rigoare asupra textului anterior. Totuși, apariția sub egida APADOR-CH a studiului planificat la Tușnad a avut un rol important. El a atins standardele teoretice de care societatea civilă avea absolut nevoie ca să trateze problemele de fond ale minorităților din România.

In spite of all variations, that made that nobody “was to be entirely happy”, the study had a surprising carrier. The Council for National Minorities spreaded the “UDMR Conception” in hundreds of copies. In May 1995, the Pro Minoritate foundation, of the FIDESZ, the foundation Friederich Naumann and the Pro-Europa Ligue have developed an entire seminar at Gyula (Ungaria), dedicated to the study published under the aegis of APADOR-CH. The “UDMR conception concerning the right of national minorities” had been translated in Hungarian too, and the FIDESZ Vice-President, Mr. Zsolt Németh, presented it as “the most important test emerging in Romania appeared in the matter of minorities after 1940....!”.

The study welcomed so warmly was still far from being perfect. Renate Weber and I, have criticised it in May 1995, the IV-th Congress of the UDMR had redefined the ideologic and conceptual options, but also the practical strategies of the UDMR for the next years. The new study, "Evolution of the UDMR conception concerning the rights of the Hungarian minority" made the necessary corrections on the above text. However, the publication

Activismul practic are nevoie de standarde conceptuale

Capitalul obținut de APADOR-CH în urma celor povestite explică implicarea Comitetului Helsinki în alte evenimente care au concurat la evoluția statutului minorităților în România. APADOR-CH s-a intersectat cu proiectele organizației americane Project for Ethnic Relations (PER), care a avut, de-a lungul anilor, o strategie foarte sofisticată față de relațiile româno-maghiare, cu miză atât în bătăliile interne, cât și în cele internaționale. Project for Ethnic Relations a fost implicată în medierea dintre UDMR și guvernul României încă de la începutul anilor '90. O altă mediere a fost inițiată într-unul dintre momentele cele mai fierbinți ale relațiilor româno-maghiare, în 1995. Ea s-a desfășurat la Atlanta, sub egida fostului președinte Jimmy Carter. Alături de o delegație a “partidelor românești”

under the aegis of APADOR-CH of the study planned for Tușnad had an important role to play. It reached the theoretic standards that the civil society absolutely needed in order to treat the background problems of the Romanian minorities.

The practical activism needs conceptual standards

The capital obtained by APADOR-CH following the narration, explains the implication of the Helsinki Committee in other events that concurred to the evolution of the statute of minorities in Romania. APADOR-CH intersected itself with the projects of the American organization - Project on Ethnic Relations (PER), which had, in time, a very sophisticated strategy towards the Romanian-Hungarian relations, with stage both on the internal beats, and on the international ones. Project on Ethnic Relations was involved in the mediation between the UDMR and the Romanian Government right from the beginning of years '90.

Other mediation was initiated in one of the hottest moments of the Romanian-Hungarian relations, in 1995. It took place in Atlanta,

(Viorel Hrebenciuc, secretar general al Guvernului; Traian Chebeleu, purtătorul de cuvânt al Președintelui; Ovidiu Șincai, consilierul lui Adrian Năstase, Liviu Maior, ministrul Învățământului; Nicolae Țăran, vice-președinte al Partidului Alianței Civice), a UDMR (președintele Béla Markó; președintele de onoare László Tőkés; președintele executiv Csaba Takács; liderul grupului parlamentar UDMR, György Tokay; senatorii György Frunda și József Csapó; reprezentantul comunității universitare, Árpád Kelemen) am fost invitat, invocându-se poziția mea în Comitetul Helsinki, și eu. Organizatorii întâlnirii de la Atlanta, în primul rând Allen Kassof și Livia Plaks, au realizat în felul lor un tur de forță. Aceasta explică poate de ce anul 1995 a fost doar anul unei crize româno-maghiare vocale, nu și al unei crize destabilizatoare pentru democrația românească.

M-am referit aici la PER întrucât merită, cred, să fie pusă în evidență contribuția unor actori neconvenționali la evoluția situației drepturilor minorităților naționale din România. Ceea ce rămâne însă cel mai important, după opinia mea, pentru perioada

USA, under the aegis of the ex-president, Jimmy Carter. Besides a delegation of the “Romanian parties” (Viorel Hrebenciuc, general secretary of the Government; Traian Chebeleu, the President's spokesman; Ovidiu Șincai, counsellor of Adrian Năstase, Liviu Maior, minister of Education; Nicolae Țăran, Vice-President of the Civil Alliance Party), of the UDMR (president Béla Markó; honorific president László Tőkés; the executive president Csaba Takács; leader of the e UDMR parliamentary group, György Tokay; the senators György Frunda and József Csapó; the representative of the universal community, Árpád Kelemen) I was invited, by invoking my position within the Helsinki Committee, and I. The organizers of the meeting Of Atlanta, first of all Allen Kassof and Livia Plaks, have done a tour de force in their own way. This explains maybe why year 1995 was only a year of a vocal Romanian-Hungarian crisis, not of a destabilising crisis for the Romanian democracy.

Here I referred to PER as it deserves, I believe, to be placed in the accounting records of unconventional records upon the evolution of the situation of the rights of national minorities of Romania. But what remains the

de implicare a APADOR-CH în cercetarea teoretică din domeniul minorităților naționale a fost realizarea unui “discernământ” necesar în tratarea situațiilor critice din evoluția raporturilor româno-maghiare.

Discernământul în tratarea problematicii minorităților

Astăzi, cred că principala cerință a implicării în raporturile interetnice este aceea a discernământului. Aproape nimic nu este predeterminat teoretic în tratarea unei situații sau a alteia care privește o normă sau o politică dedicate minorităților. Principiile generale trebuie aplicate în raport cu specificul situației. Sentimentul dominant, că o anumită măsură este *justă* pentru toți trebuie motivat cu argumente conceptuale și adecvat contextului politic. Iată de ce aș spune că discernământul în problematica minorităților presupune atât idealismul atitudinii, cât și acuratețea teoretică. Toată experiența APADOR-CH de la sfârșitul anilor '90 îmi pare a confirma descrierea de mai sus.

Comitetul Helsinki a trebuit să

most important, in my opinion, for the period of involvement of APADOR-CH in the theoretical research in the field of national minorities was the accomplishment of “discernment” necessary in treating critical situations of the evolution of Romanian-Hungarian reports.

Discernment in treating the problematic of minorities

Today I believe that the main requirement of implication in the interethnic relations is the discernment requirement. Almost nothing is predetermined theoretically in treating a situation or another referring to a norm or policy dedicated to minorities. The general principles must be applied depending on the specificity of the situation. The dominating feeling that a certain measure is *correct* for everyone must be motivated with the conceptual arguments and according to the political context. That is why I would say that discernment, in the problematic of minorities, involves both the idealism of the attitude, and the theoretical accuracy. All the experience of APADOR-CH at the end of years '90 seems to me to

depună un oarecare efort de convingere publică, începând cu anul 1998, când tema reînființării Universității Bolyai a creat o criză în cadrul coaliției guvernamentale de atunci (UDMR-CDR-PD). Campania creată de organizații precum Forumul Civic Național Român (obscur până atunci), îmbrățișată de 48 de universități, a Societății Române de Științe Fundamentale (o altă necunoscută), îmbrățișa poziția Ministerului Educației Naționale (care evident, organizase vocala acțiune). Susținerea organizațiilor amintite, că statul român nu are nici un interes, moral ori material, să scoată pe poarta facultăților specialiști de limbă maghiară era mediocră în idee și jignitoare în atitudine. Este unul din motivele pentru care UDMR amenințase cu ieșirea de la guvernare. Criza a fost depășită după mai multe eforturi politice. Dar ce rămânea după desfășurarea ei nu era un aspect oarecare. Concepția pe care a lansat-o atunci APADOR-CH, cu privire posibilitatea funcționării unei instituții de învățământ superior în limba maghiară ar trebui să conteze indefinit.

Prima observație era că, în spiritul Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice, dreptul maghiarilor de a

confirm the description above.

The Helsinki Committee had to do some effort of public conviction, starting with year 1998, when the theme of re-founding the Bolyai University created a major crisis within the governmental alliance of that period (UDMR-CDR-PD). The campaign created by organizations such as the Romanian National Civic Forum (obscure until then), accepted by 48 universities, of the Romanian Society of Fundamental Sciences (another unknown entity), embraced To position of the Ministry of National Education (wich, evidently, had organized the vocal action). The statement of the above mentioned organizations that the Romanian State no longer has moral or material interests to form specialists of Hungarian language in the faculty, was mediocre as an idea and insulting as an attitude. This is one of the reasons for which the UDMR had threatened to quit governing. The crisis was coped with after several political efforts. But what was left after its development was not just any aspect. The conception launched at that time by APADOR-CH, concerning the possibility of a higher education institution in Hungarian language to function should count indefinitely.

beneficia o universitate de stat în limba maternă este indiscutabil. Maghiarii din România reprezintă cea mai numeroasă minoritate din Europa, iar aspirația lor la instituții proprii de învățământ superior a fost exprimată printr-un referendum intern. Se adaugă tradiția istorică a învățământului terțiar maghiar din Transilvania. Dacă există un "drept" al unei minorități de a avea universitate în limba maternă, desigur, acesta se aplică maghiarilor din România.

O a doua observație avea în vedere retorica culpabilizării maghiarilor pentru ce doreau ei. Formulările folosite în 1998, de genul: "segregarea etnică a învățământului", "federalizarea învățământului", "enclavizarea educațională" etc. găseau minoritatea vinovată de a exprima ceva gândit ca necesar protejării și dezvoltării identității ei naționale. Or, dreptul unei minorități de a-și face publice idealurile constituie o componentă a dreptului ei la identitate. O comunitate poate să lanseze opțiuni lipsite de realism și deci, va fi refuzată. Dar exprimarea așteptărilor nu este o vină..

O a treia observație privea lipsa de sens a invocării "standardelor internaționale" în domeniul învățământului universitar în limba minorităților. Nu are cum să existe

The first observation was that, in the spirit of the International Pact concerning civil and politic rights, the right of Hungarians to benefit from a State university in their maternal language is unquestionable. The Hungarians of Romania are the most numerous minorities in Europe, and their aspiration to have their own high education institutions was expressed in an internal referendum. The historic tradition of the tertiary Hungarian education in Transilvania is added. If there is a "right" of a minority to have a university in their own maternal language, it applies to the Hungarians of Romania.

A second observation referred to the rethoric of incrimination of the Hungarians because of what they wanted. The formulations used in 1998, of the type: "ethnic segregation of the education", "federalizaiton of education, "educational enclave" etc. blamed the minority of expressing something thought as necessary for the protection and development of its national identity. Or, the right of a minority to make its ideals public represents a component of its right to identity. A community may launch options lacking realism and, therefore, it shall be refused. But the expression of expectations

un standard privind crearea universităților de stat în limba maternă. Noțiunea de "standard internațional" în materia învățământului universitar este lipsită de sens. Standardele internaționale reprezintă *măsuri minime* pe care statele sunt obligate să le aplice. Cum problema învățământului universitar se pune exclusiv în cazul unor minorități numeroase, cu o cultură dezvoltată, *deci numai prin excepție*, nu poate exista un standard internațional. Drept urmare, în materia învățământului universitar dreptul internațional trebuie invocat sub aspectul *spiritului* convențiilor și nu prin litera regulilor. Mai curând trebuie avute în vedere *modelele* prin care diferite state au rezolvat solicitări asemănătoare. Or, modele există, precum cazul Finlandei. Învățământul terțiar în limba maternă există din Tirolul de Sud (Italia), în Elveția și în Canada (Ontario).

Argumentele de mai sus nu concluzionează că "trebuie reînființată universitatea Bolyai". Există și alte considerente, ce țin de dezirabilitate, de competiția dintre obiectivele cu caracter universitar și cele de ordin etnic etc. Poziția Comitetului Helsinki în anul 1988, privitoare la universitatea de stat în

is not guilt.

A third observation referred to the lack of sense of invoking the "international standards" in the field of university education in the language of minorities. There cannot be such a standard for the creation of State universities in maternal language. The notion of "international standard" related to university education lacks sense. The international standards represent *minimal measures* that the states are obliged to apply. As the problem of the university education refers exclusively in the case of numerous minorities, with a developed culture, *therefore only by exception*, there cannot be an international standard. Therefore, within the university education curriculum, international law must be invoked under the aspect of the *spirit* of conventions and not by the mere text of law. Firstly, we must consider the *models* by which various states have solved similar requests. Or, there are models, as in the case of Finland. The tertiary education in material language exists in the South Tirol (Italy), in Swiss and in Ontario (Canada).

The arguments above did not conclude that "the Faculty Bolyai must be re-funded". There are also other reasons, referring to desirability, to the competition between the objectives with

limba maghiară era relevantă în măsura în care făcea apel la o atitudine respectuoasă față de cererile minorităților și impunea înțelegerea corectă a cazului, în termenii doctrinei minorităților naționale.

Discriminare și conflicte

Cele de mai sus nu înseamnă că APADOR-CH a făcut în domeniul minorităților naționale numai teorie. Teoria este necesară pentru a da autoritate activismului, efortului pus în slujba relațiilor juste între majoritate și minorități.

Începând cu 1997, Comitetul Helsinki a făcut investigații și a elaborat rapoarte cu privire la situația ceangăilor maghiari din zona Bacău-Neamț. Aceștia se aflau sub tirurile unei campanii de o intensitate și o vulgaritate a atitudinii pe care mulți nu ne-am fi imaginat-o, ca mai fiind posibilă în acei ani. Actorii primii, presa și autoritățile locale aveau cu siguranță ajutorul venit de la “centru”.

Un alt caz: negocierea de la

university character and the ethnic ones etc. The position of the Helsinki Committee in year 1988, concerning the State University in Hungarian language, was relevant as long as it appealed to a respectful attitude towards the requests of minorities and imposed the correct comprehension of the case, within the terms of the doctrine of national minorities.

Discrimination and conflicts

The above do not mean that the APADOR-CH has made only theory in the field of national minorities. Theory is necessary in order to confer authority to activism, to the effort placed in the service of correct relations between the majority and minorities.

Starting with 1997, the Helsinki Committee has done investigations and elaborate reports with regard to the situation of the Hungarians living in the area Bacău-Neamț. These were intensely and vulgarly controlled by a company, with an attitude that many of us would have imagined as still being possible those years. Prime actors, the media and the local authorities certainly had the

Odorheiu Secuiesc, merită să domolească conflictul din jurul clădirii de la Cserehát. Obiectul disputei cu pricina era un așezământ finanțat din fonduri elvețiene, gândit pentru copii orfani, dar care căpătase proporții ciudate și trezise temerea secuilor din zonă. Măicuțele greco-catolice ale fundației Inimii Neprihănite, beneficiarele finanțării, fuseseră “asediale” de Primăria din Odorheiu Secuiesc. Primarul dispusese tăierea apei și luminii după ce măicuțele intraseră în clădirea sigilată prin hotărâre judecătorească. Înfruntarea care implica doi actori, fiecare având pe jumătate dreptate și fiind, fiecare, pe jumătate în culpă, crease atunci o emoție națională

Toate acestea se desfășurau în perioada 1996-2000, când liderii maghiari și cei români se aflau în jurul aceleiași mese a Executivului. Scenariile naționaliste dintr-o perioadă când relațiile româno-maghiare o luaseră totuși într-o direcție pozitivă a făcut ca societatea civilă să conteze în raport cu evenimente punctuale. Istoria acelor ani a consemnat, ca surse ale tensiunii interetnice, hărțuirile la adresa Consulatului ungar de la Cluj, neamplasarea inscripțiilor bilingve acolo unde o cerea legea, scandalul

help coming from the “center”.

Another case: the negotiation of Odorheiu Secuiesc, meant to calm down the conflict around the building in Cserehát. The object of the dispute in question was a building financed with Swiss funds, meant for orphans, but which had gained strange proportions and stimulated fear for the Szeklers in the area. Greco-catholic nuns of the Foundation “Inimii Neprihănite”, beneficiaries of the financing, had been “besieged” by the City Hall of Odorheiu Secuiesc. The mayor had ordered interruption of water and electricity after the nuns had entered the building sealed through legal judgment. The confrontation that involved two actors, each being half-right and being, each of them, half guilty, had created at that time a national emotion.

All these took place somewhere between 1996 and 2000, when the Hungarian and Romanian leaders were sitting around the same table of the Executive Body. Nationalist scenarios of a certain period of time, when Romanian-Hungarian relations had turned a positive direction, made that the civil society count in comparison with punctual events. The history of

manualelor alternative, al devoluției și federalizării ș.a.

O lege menită să combată discriminarea

În perioada 1996-2000, Comitetul Helsinki a dezvoltat relațiile sale cu Departamentul pentru Protecția Minorităților Naționale (DPMN) atât în perioada ministeriatului lui György Tokay, cât și în “epoca” Péter Eckstein-Kovács. Una din cele mai importante inițiative ale DPMN a fost introducerea unei norme juridice care să combată discriminarea. Cum spuneam, paradoxul sistemului de protecție al minorităților naționale din România era că sistemul măsurilor speciale arăta a fi mai elaborat decât cel menit să înfrunte

⁶Prevederile existente - articolul 317 din Codul penal, referitor la propaganda naționalist-șovină, ațâțarea urii de rasă sau naționale și articolul 247, privind abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi pe teme de naționalitate, rasă, sex sau religie - erau departe de acoperirea diverselor forme de discriminare și de a combate pe cele acoperite. De abia în luna octombrie 1999, o persoană (Dumitru Dragomir) a fost condamnat pe baza art. 317.

those years consigned, as sources of the interethnic tension, harassment of the Hungarian Consulate in Cluj, failure to place bilingual inscriptions where the law provides it, the scandal of alternative manuals, of the devolution and federalization a.s.o.

A law meant to fight against discrimination

During the period 1996 and 2000, the Helsinki Committee has developed its relations with the Department for the Protection of National Minorities (DPMN) both in the period of the ministry of György Tokay, and in the “time” of Péter Eckstein-Kovács. One of the most important initiatives of the DPMN was to introduce a legal norm fighting against discrimination. As I was saying, the paradox of the protection system of the national minorities of Romania was that the system of special measures looked more elaborate than the one meant to

⁶ The existing provisions article 317 of the Penal Code, referring to the nationalist-chauvinist propagand, bestirring of hatred against races or nationalities, and article 247, concerning the abuse by limiting certain rights based on reasons referring to nationality, race, sex or religion were far from covering the various forms of discrimination or from fighting against the covered ones. Hardly in October 1999, a certain person (Dumitru Dragomir) was condemned based on art. 317.

discriminările. Până în anul 2000, în domeniile minorităților cel mai mare gol legislativ privea discriminarea⁶. Ordonanța nr. 137 privind eliminarea tuturor formelor de discriminare a fost adoptată în vara anului 2000, în timpul vacanței parlamentare.

De ce o astfel de normă a fost încorporată în legislația românească atât de târziu, deși era atât de necesară? Având în vedere “practica”, combaterea discriminării ar fi vizat, în primul rând, oamenii politici și presa. Cu alte cuvinte, tocmai pe cei care aveau un cuvânt decisiv în adoptarea unei legi specifice.

Pentru succesul unui proiect de lege privind combaterea discriminării a fost nevoie atât de tenacitatea conducerii DPMN, cât și de sprijinul dat din afara Departamentului. Meritul lui Péter Eckstein-Kovács de a lupta pentru lege este indiscutabil. De asemenea, activitatea echipei condusă de Markó Attila, de pregătire a unei schițe de proiect pentru elaborarea ei într-un context mai amplu merită toate aprecierile.

Nu cred însă că proiectul ar fi avut succes în afara demersurilor complementare care au implicat societatea civilă. Dincolo de resursele puse la dispoziție de Centrul de Resurse Juridice și de Fundația pentru o Societate

face discrimination. Until 2000, the largest legislative gap in the field of minorities referred to discrimination. Ordinance no. 137 regarding the elimination of all forms of discrimination was adopted in the summer of year 2000, during the parliamentary vacation.

Why was such a norm included so late in the Romanian legislation, although so necessary? Taking into account the “practice”, the fight against discrimination would have appealed first to political personalities and to the press. In other words, exactly those who had the deciding voice in the enactment of a specific law.

For the success of a law-project concerning the fight against discrimination, both the tenacity of the management of the DPMN, and the support offered from outside the Department were needed. Péter Eckstein-Kovács's merit of fighting for the law is undisputable. Also, the activity of the team managed by Markó Attila, in view of the preparation of a project plan for its elaboration in a wider context, deserved every appreciation.

However, I do not believe that the project would have had success beside the complementary steps that involved the civil care au

Deschisă, trebuie avută în vedere stabilirea strategiei câștigătoare, care s-a făcut în afara DPMN, cu multă grijă pentru detalii care nu se aflau în curtea Departamentului. Astfel se explică de ce pentru acest proiect s-a mers pe responsabilizarea Guvernului și deci adoptarea normei juridice prin intermediul unei ordonanțe simple. Executivul a primit abilitarea de a vota ordonanța pe timpul vacanței parlamentare nu datorită întâmplării, ci datorită acelei strategii pentru care APADOR-CH a luptat cu, s-a văzut, oarecare putere de convingere. Eberhard-Wolfgang Wittstock, președintele Comisiei pentru Drepturile Omului, Cultelor și Minorităților Naționale de la Camera Deputaților a intervenit într-un moment critic, pentru ca legea de abilitare să includă ordonanța de combatere a discriminării. Dacă proiectul de lege pentru combaterea discriminării ar fi fost aruncat în Parlament, nu avea nici o șansă să treacă. Cine își închipuie că ar fi fost votat tocmai de oamenii politici care foloseau limbajul șovin pentru a-și face campanie electorală? Or, acest succes arată cât de importantă este concluzia, în anumite situații, între societatea civilă și autoritățile publice, atunci când apare o problemă de emancipare a vieții publice.

implicat societatea civilă. Beyond the support granted by the Center of Legal Resources and by the Foundation for an Open Society, one must take into account the establishment of the winning strategy that was made outside the DPMN, with great care for the details that were no longer in the Department yard. This explains why for this project they concentrated on the responsabilization of the Government and for the enactment of the legal norm by a simple ordinance. The Executive Body received the abilitation to vote the ordinance during the parliamentary vacation, not by hazard, but because that strategy for which fought APADOR-CH, there was some visible power of conviction. Eberhard-Wolfgang Wittstock, president of the Commission for Human Rights, Cults and National Minorities of the Chamber of Deputies, intervened in a critical point so that the abilitation request contain the ordinance for the fight against discrimination. If the law-project for the fight against discrimination had been passed on to the Parliament, it would have had no chance to be passed. Who would imagine he would have been voted exactly by the political persons that used the chauvinist language in order to make the

Spre un consociaționism românesc și locul societății civile în promovarea relațiilor interetnice

Guvernarea 1996-2000 a asigurat un progres de fond a relațiilor interetnice din România. Apropierea alegerilor era privită cu îngrijorare, având în vedere cât de comode sunt discursurile naționaliste în campanie. Pro Democrația și filiala din București a organizației Project on Ethnic Relations au adus partidele la masa comună și au reușit să obțină semnătura liderilor principalelor formațiuni pe un protocol menit să evite discursul extremist la alegeri.

Pe acest fond, PDSR și-a lansat la începutul lunii noiembrie 2000 programul electoral care surprindea prin capitolul dedicat minorităților naționale. Modelul său “civic-multicultural” era nou în concepția partidelor politice. Prin publicarea programului, PDSR făcea partidul disponibil

campaign for the elections? Or, this success shows how important working together is, in certain situations, between the civil society and the public authorities, when there is a problem of emancipation of the public life.

Towards a Romanian united socialism and the place of civil society in the promotion of interethnic relations

The governing between 1996 and 2000 assured a background process of the interethnic relations of Romania. The proximity of elections was a reason of anxiety, knowing how comfortable nationalist speeches are during the campaign. Pro Democratia and the Bucharest subsidiary of the organization Project on Ethnic Relations have brought the parties to the common table and succeeded to obtain the signature of the leaders of the main groups by a protocol meant to avoid the extreme discourse during the election.

On this background, the PDSR has launched at the beginning of the November 2000 the election program that was very surprising by its chapter dedicated to national minorities. Its “civic-

pentru negocieri cu maghiarii. Asta, după ce anterior obținuse, printr-un act iarăși fără precedent, o alianță cu Partida Romilor. Dar și mai surprinzător este faptul că ce se stabilise pe hârtie a fost urmat de noul Cabinet PSD, după alegeri. Protocol semnat în 2001 de liderii UDMR și PSD preconizase finalizarea legii administrației locale, demi-litarizarea treptată a unor servicii comunitare, crearea cadrului pentru finanțarea liniei de învățământ cu limba de predare maghiară în Universitatea Babeș-Bolyai”, lărgirea structurilor de învățământ în limba maghiară, asigurarea unei corecte reprezentări în actul de guvernare și în structurile socio-profesionale ale țării pe baza principiului egalității șanselor.

Ei bine, ce a fost enumerat mai sus a fost îndeplinit. UDMR a devenit, la rândul ei, cel mai fidel susținător al PSD în Parlament. Elementul excepțional comparativ cu situația de până în anul 2000, era faptul că PSD era moștenitoarea forțelor politice votate de o parte substanțială a populației cu mentalitate naționalistă. Prin schimbarea sa de strategie, PSD mutase în tabăra reconcilierii cea mai mare parte a electoratului român. În vara anului 2001, UDMR avea un trecut de cinci ani

multicultural” model was new for the political parties. By publishing the program, the PDSR made the party available for negotiations with the Hungarians. But this only after having obtained, through another act without precedence, an alliance with the Party of the Roma people. But even more surprising is the fact that what had been established in paper was followed by the new PSD Cabinet, after the elections. The Protocol signed in 2001 by the UDMR and PSD leaders had envisaged the finalization of the local administration law, the gradual demilitarization of some community services, the increase of the frame for the financing of the education line with teaching in Hungarian language at the Babeș-Bolyai University, widening of the education structures in Hungarian language, the guarantee of a correct representation in the act of governing and in the social-professional structures of the country based on the principle of equality of chances.

Well, the above mentioned things have been accomplished. The UDMR became, on its turn, the most devoted supporter of the PSD in the Parliament. The exceptional element compared to the situation before 2000 was the fact that the

în care participase la decizia de stat în chestiuni ce priveau interesele minorității maghiare, și nu doar atât. În termenii teoriei democrației, se poate spune că democrația românească a luat o direcție consensuală.

O democrație consensuală presupune că există un consens între majoritate și minoritate în a trata problemele societății pe baza unei negocieri și nu pe aplicarea pură și dură a regulii majorității. Aceasta presupune că discuțiile politice au ca fundal o mentalitate consensuală, una a compromisului și a dialogului. Participarea la guvernare a UDMR și apoi, parteneriatul Uniunii cu PSD, a făcut posibil ca și viitoarele coaliții majoritare să aibă cu UDMR o formă de aranjament de tip executiv sau legislativ. Dacă se va întâmpla acest lucru, atunci democrația românească va lua forma unui consensualism (eventual, consociaționism) româno-maghiar.

O astfel de evoluție ar însemna și că raporturile între minoritate și majoritate vor avea drept cadru de reglare mai ales spațiul politic. Importanța inițiativelor civice ar scădea substanțial, locul organizațiilor neguvernamentale fiind mai ales la nivel de detaliu, nu în raport cu

PSD was the heir of the political forces voted by a substantial part of the population with nationalist mentality. By its shift of strategy, the PSD had moved the most part of the Romanian electorate into the reconciliation camp. In the summer of 2001, the UDMR had a past of five years since it participated in the taking of the State decision in matters related to the interests of the Hungarian minority, and not just that. In terms of democratic theory, one could say that the Romanian democracy has taken a consensual direction.

A consensual democracy presupposes that there is a consensus between the majority and the minority in treating the society's problems based on negotiations, not on pure and tough application of the majority rule. This means that political discussions are based on a consensual mentality, on a mentality of compromise and dialogue. The participation to governing of the UDMR and subsequently of the partnership of the Alliance with the PSD made it possible that the following majority coalitions have a form of arrangement of the executive or legislative type. If this is to happen, then the Romanian democracy shall take the form of a Romanian

mizele de fond ale relațiilor interetnice.

Ce va urma?

Așa gândeam cel puțin în vara anului 2001. Au urmat evoluții ciudate, precum “pierderea controlului statului în județele Covasna și Harghita”, scandalul din jurul liceului Bolyai din Târgu Mureș, din nou cruciada publică împotriva ceangăilor maghiari și altele. Deși evenimentele amintite nu au schimbat rolul dialogului la nivel politic, implicarea organizațiilor neguvernamentale, în particular a APADOR-CH a părut în acele momente vitală⁷.

Astăzi, în toamna anului 2004,

⁷Atunci, vicepreședinte al Forumului Democrat German din

⁸România și reprezentantul în Parlament al comunității germane.

Alături de Liga Pro Europa.

Hungarian agreement (possibly united socialism).

Such an evolution would also mean that the relationship between the minority and the majority shall have as settling frame mainly the politic space. The importance of civic initiatives would drop substantially, the place of the non-governmental organizations being mainly detailed, not depending on the general stakes of interethnic relations.

What next?

This used to be my way of thinking, at least in the summer of year 2001. Strange evolutions followed, such as “loss of the State control over the Covasna and Harghita Counties”, the quarrel about the Bolyai High School of Târgu Mureș, again the public crusade against Szeklers and others. Although the events above have not changed the role of the dialogue at the political level, the implication of the non-governmental organizations, particularly of the APADOR-CH,

⁷Then, the Vice-President of the German Democratic Forum of Romania and the representative of the German community in the Parliament.

⁸Together with Pro Europa League.

problematika minorităților pare să aibă în față o nouă provocare: afectarea democrației interne a comunităților naționale împreună cu (și ca efect al) antreprenoriatului etnic. Noua lege a alegerilor locale a determinat pentru prima dată solidarizarea unor organizații neguvernamentale românești împotriva Grupului Parlamentar al Minorităților Naționale. GPMN a impus o prevedere care privilegiază într-un mod inacceptabil organizațiile minorităților din Parlament în raport cu cele dinafara lui. Desigur, am implicat APADOR-CH direct în inițierea protestului care a condamnat soluția Grupului Parlamentar al Minorităților Naționale.

Evenimentele arată necesitatea unui alt salt legislativ, în măsură să depășească actuala situație de discriminare *în cadrul minorităților naționale*, promovată de unii lideri comunitari. Ca și altădată, o cooperare între organizațiile neguvernamentale și instituțiile statutului menite să vegheze asupra nediscriminării cetățenilor ar fi răspunsul cel mai eficient pentru a face față mai vechilor și noilor provocări.

seemed in those moments as vital.

Today, in the autumn of year 2004, the problematic of the minorities seems to confront now another challenge: affectation of the internal democracy of national communities together with (and as an effect of) the ethnic subcontractor. The new law of the local elections determined for the first time the solidification of certain Romanian non-governmental organizations against the Parliamentary Group of National Minorities. This latter imposed a provision that inacceptably gives privileging the organizations of minorities in the Parliament depending on those outside it. Of course, in the initiation of the protest that condemned the solution of the Parliamentary Group of the National Minorities, I involved only the APADOR-CH directly.

Events show the need to make another legislative jump, able to exceed the current discrimination situation *within the national minorities*, promoted by some of the community leaders. Like before, a cooperation between the non governmental organizations and the State institutions meant to control discrimination of citizens would be the most efficient answer in order to cope with old and new challenges.